

**Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta**

Magdaléna Przyhodová

Exekuční tituly jako věcný předpoklad exekuce

Diplomová práce

Olomouc 2020

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma **Exekuční tituly jako věcný předpoklad exekuce** vypracovala samostatně a citovala jsem všechny použité zdroje.

V Českém Těšíně dne 9. května 2020

.....

Magdaléna Przyhodová

Tímto bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce JUDr. Kláře Hamulákové, Ph.D. za cenné připomínky, čas, který mi při psaní diplomové práce věnovala a velice vstřícný přístup.

OBSAH

OBSAH	4
Seznam použitých zkratk.....	6
Úvod.....	8
1. Exekuční tituly	10
1.1. Formální vykonatelnost exekučních titulů	10
1.1.1. Potvrzení formální vykonatelnosti	10
1.1.2. Charakter doložky vykonatelnosti a její přezkum	11
1.2. Materiální vykonatelnost exekučních titulů	13
1.2.1. Přesná individualizace oprávněného a povinného.....	13
1.2.2. Přesné vymezení práv a povinností, jejich rozsahu a obsahu u peněžitých plnění	13
1.2.3. Přesné vymezení práv a povinností, jejich rozsahu a obsahu u nepeněžitých plnění....	15
1.2.4. Přesné stanovení lhůty k plnění.....	16
1.2.5. Materiální vykonatelnost usnesení o nařízení prodeje zástavy	16
1.2.6. Zhojení některých vad materiální vykonatelnosti	16
1.3. Následky nedostatku vykonatelnosti exekučních titulů	19
2. Výčet exekučních titulů v současné právní úpravě	20
2.1. Výčet titulů pro výkon rozhodnutí v OSŘ.....	20
2.2. Výčet exekučních titulů v EŘ.....	22
2.3. Srovnání jednotlivých výčtů.....	23
3. Jednotlivé kategorie exekučních titulů	24
3.1. Vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek.....	24
3.1.1. Rozhodnutí civilních soudů nebo exekutora	24
3.1.2. Vykonatelnost rozhodnutí civilních soudů.....	25
3.1.3. Rozhodnutí správních soudů	26
3.1.4. Vykonatelnost rozhodnutí správních soudů	26
3.2. Vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek.....	27
3.2.1. Vykonatelnost rozhodnutí soudu či jiného orgánu činného v trestním řízení	27
3.3. Vykonatelný rozhodčí nález.....	28
3.3.1. Neexistence rozhodčí smlouvy.....	28
3.3.2. Transparentnost výběru rozhodce	29
3.3.3. Vykonatelnost rozhodčích nálezů	34
3.4. Notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti.....	35
3.4.1. Typy notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti	35
3.4.2. Povaha notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti a jejich přezkum	36
3.4.3. Notářské zápisy o dohodě, kterou se účastník zavazuje splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka vyplývající ze závazkového právního vztahu.....	40

3.4.4.	Doba plnění a vykonatelnost notářských zápisů	42
3.5.	Vykonatelná rozhodnutí a jiné exekuční tituly orgánů veřejné moci	43
3.5.1.	Orgán veřejné moci	44
3.5.2.	Rozhodnutí orgánů veřejné moci	45
3.5.3.	Vykonatelnost rozhodnutí a jiných exekučních titulů orgánů veřejné moci	46
3.6.	Jiná vykonatelná rozhodnutí, schválené smíry a listiny, jejichž výkon zákon připouští	47
Závěr		50
Seznam použitých zdrojů		53
1.	Monografie a komentářová literatura	53
2.	Odborné články	54
3.	Soudní rozhodnutí	54
4.	Právní předpisy	56
5.	Důvodové zprávy	57
6.	Internetové zdroje	57
Abstrakt		58
Abstract		58
Klíčová slova		59
Key words		59

Seznam použitých zkratek

České právní předpisy

CelZ – zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon, ve znění pozdějších předpisů

DŘ – zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

EIKom – zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů

EŘ – zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

EU – Evropská unie

InsZ – zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů

KV – zákon č. 328/1991 Sb., o konkursu a vyrovnání, ve znění pozdějších předpisů

LZPS - usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky

NotŘ – zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

OchVeřZdr – zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

OrgSocZab – zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů

OSŘ – zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

OZ – zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

PřestZák – zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

RozŘ – zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů

SŘ – zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

SŘS – zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

StScPod – zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů

ŠkolZ – zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

TR – zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

VeřZp – zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů

ZMPS – zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů

ZŘS – zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

Právní předpisy EU

Nařízení Brusel I - nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech

Nařízení Brusel I bis - nařízení Evropského parlamentu a rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (přepracované znění)

Nařízení o dědictví - nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 650/2012 ze dne 4. července 2012 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a přijímání a výkonu veřejných listin v dědických věcech a o vytvoření evropského dědického osvědčení

Nařízení o EET - nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 805/2004 ze dne 21. dubna 2004, kterým se zavádí evropský exekuční titul pro nesporné nároky

Nařízení o EPR - nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 ze dne 12. prosince 2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu

Nařízení o EŘDN - nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 ze dne 11. července 2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích

Nařízení o výživném - nařízení Rady (ES) č. 4/2009 ze dne 18. prosince 2008 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností

Úvod

Exekuci lze charakterizovat jako postup k tomu oprávněných orgánů při vynucování splnění povinností uložených v exekučním titulu prostřednictvím státní donucovací moci. Podle současné právní úpravy lze exekuci vést v několika právních odvětvích, a to v oblasti práva správního, daňového, trestního a civilního.¹ V této diplomové práci se však budu zaměřovat pouze na exekuci vedenou na základě právních předpisů civilního práva procesního, resp. na exekuční tituly, na jejichž základě může být exekuce v tomto právním odvětví vedena.

Důvodem volby tématu mé diplomové práce byl osobní zájem o oblast civilního práva procesního a zároveň vysoká aktuálnost problematiky exekučního práva. Ačkoliv počet exekucí meziročně poklesnul, ke konci roku 2019 bylo v exekuci 783 053 osob, proti kterým bylo vedeno 4 476 069 exekucí. Průměrně je tedy vedeno 5,72 exekucí na osobu.² I přes pokles počtu exekucí oproti roku 2018 lze tedy konstatovat, že čísla jsou stále poměrně vysoká a exekuce se v současné době týká nezanedbatelného procenta obyvatel. Je proto nutno vyhodnotit, jaké listiny mohou být podkladem pro vedení exekuce, jaké jsou požadavky na jejich vykonatelnost, jaká je povaha výčtů exekučních titulů v OSŘ a EŘ a zda by případně nebylo vhodné jejich rozšíření. V soudní praxi je pak s výkonem některých exekučních titulů, zejména rozhodčích nálezů a notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti, spojeno množství dalších problematických otázek.

I přes výše uvedené okolnosti se v současné době téměř žádný z autorů v odborné literatuře nevěnuje problematice exekučních titulů uceleně a vyčerpávajícím způsobem. V komentářové literatuře je zpravidla v obecné rovině přiblíženo, které listiny mohou být exekučními tituly a jaké jsou podmínky jejich vykonatelnosti, problematické aspekty těchto titulů jsou však rozebírány pouze přehledově. Monografie pak bývají v těchto otázkách ještě stručnější. Stěžejním zdrojem pro tuto práci je proto soudní judikatura, budu však rovněž vycházet z odborné literatury, odborných článků a právní úpravy. Práce je zpracována podle právního stavu ke dni odevzdání práce.

S ohledem na povolený rozsah práce není možné zabývat se v jejím rámci veškerými otázkami, které s exekučními tituly souvisejí. Cílem této diplomové práce je proto rozbor nejzásadnějších problémů, které jsou s výkonem exekučních titulů spojeny a zhodnocení jejich důsledků pro praxi. Největší pozornost je v tomto ohledu věnována rozhodčím nálezům a

---

¹ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 3-4

² EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR. *Statistiky exekucí za rok 2019: Klesl počet exekucí i povinných* [online]. Ekcr.cz, 5. března 2020 [cit. 20. dubna 2020]. Dostupné na < <https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2697-statistiky-exekuci-za-rok-2019-klesl-pocet-exekuci-i-povinnych?w=>>.

notářským zápisům se svolením k vykonatelnosti. Vedlejším cílem je rozbor výčtů exekučních titulů v OSŘ a EŘ. Pro dosažení těchto cílů jsem použila zejména metodu deskripce, doplněnou o metodu analýzy a syntézy.

Diplomovou práci jsem rozčlenila do 3 kapitol doplněných o úvod a závěr. V první kapitole se zabývám samotnou podstatnou exekučních titulů, náležitostmi jejich formální a materiální vykonatelnosti a důsledky jejich nedostatků. Tato kapitola je obecná a závěry v ní uvedené lze aplikovat, pokud není výslovně uvedeno jinak, na všechny exekuční tituly. Ve druhé kapitole se zaměřuji na srovnání výčtů exekučních titulů v OSŘ a EŘ a zároveň zkoumám jejich povahu a aktuálnost. Nejzásadnější kapitolou je kapitola třetí, ve které se zabývám jednotlivými kategoriemi exekučních titulů. V rámci této kapitoly se snažím přiblížit, jaká konkrétní rozhodnutí či listiny lze pod uvedené kategorie exekučních titulů zařadit, kdy se tyto tituly stávají formálně vykonatelnými a problematickými aspekty, které se v praxi při exekuci na jejich základě objevují. Při struktuře této kapitoly jsem vycházela z výčtu exekučních titulů uvedeného v § 40 odst. 1 EŘ, jakožto aktuálnějšího právního předpisu. Nepovažovala jsem za nezbytné zabývat se v samostatných podkapitolách rozhodnutími rozhodčích komisí a smíry jimi schválenými a rozhodnutími státních notářství a dohodami jimi schválenými, které představují samostatné kategorie exekučních titulů ve smyslu § 274 odst. 1 písm. c) a d) OSŘ, a to z toho důvodu, že výkon těchto titulů již v současné době není možný (k tomu blíže 2. kapitola této práce). Obdobně v samostatné podkapitole nezkoumám rozhodnutí orgánů Evropských společenství vydaná na základě čl. 244 a 256 Smlouvy o založení Evropského společenství a čl. 159 a 164 Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii (zejména tedy rozsudky Evropského soudního dvora a rozhodnutí Rady či Komise EU v případech, kdy ukládají peněžité závazky jiným osobám než státu), neboť s možností jejich výkonu není spojena zásadnější problematika, která by byla vhodná k rozboru.

1. Exekuční tituly

Exekuční tituly představují jednu z podmínek exekučního řízení v užším, obsahovém smyslu. Jde o základní věcný (materiální) předpoklad exekuce jako takové, přičemž jde o předpoklad absolutní, který musí existovat vždy, neboť bez existence vykonatelného exekučního titulu nemůže být exekuce vedena. Soud, případně soudní exekutor, jsou proto povinni zkoumat existenci tohoto předpokladu z úřední povinnosti.³

Exekuční titul lze charakterizovat jako zákonem stanovenou listinu vydanou k tomu oprávněným orgánem v předepsané formě, na základě které vzniká určité osobě povinnost k plnění, kterou je tato osoba povinna splnit ve stanovené lhůtě.⁴ Nezbytnou náležitostí exekučního titulu je především jeho vykonatelnost. Jinak řečeno - aby mohla být na základě exekučního titulu vedena exekuce, musí být vykonatelný (nikoliv tedy pravomocný, ačkoliv tomu tak zpravidla bude). Vykonatelnost bývá charakterizována jako vlastnost či stav rozhodnutí umožňující nucené splnění povinnosti uložené v tomto rozhodnutí za pomoci státní moci. Doktrína pak rozlišuje vykonatelnost ve formálním a materiálním smyslu.⁵

1.1. Formální vykonatelnost exekučních titulů

Pravidla formální vykonatelnosti lze charakterizovat jako stanovení toho kdy, případně za jakých podmínek, nastává vykonatelnost určitého exekučního titulu. Tato pravidla nejsou upravena jednotně. Formální vykonatelnost exekučních titulů vydaných v civilním soudním řízení je upravena zejména v § 160 - 175 OSŘ, formální vykonatelnost ostatních exekučních titulů, jejichž výkon OSŘ nebo EŘ připouští, je pak regulována právními předpisy, na jejichž základě jsou tyto exekuční tituly vydávány.⁶ Z důvodu nejednotnosti právní úpravy považují za vhodnější zabývat se těmito pravidly blíže samostatně u jednotlivých exekučních titulů.

1.1.1. Potvrzení formální vykonatelnosti

Skutečnost, že je exekuční titul po formální stránce vykonatelný, je prokazována tzv. potvrzením o vykonatelnosti (doložkou vykonatelnosti). Exekuční titul opatřený doložkou vykonatelnosti je oprávněný povinen přiložit k návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí či k exekučnímu návrhu (§ 261 odst. 2 OSŘ a § 38 odst. 2 EŘ). Kasíková v této souvislosti

---

³ ŠTEVČEK, Marek. In ŠÍNOVÁ, Renáta, KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, Ingrid a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 26

⁴ SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, s. r. o., 2005, s. 50

⁵ ŠTEVČEK, Marek. In LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§ 251 až 376), Exekuční řád (§ 28 až 151). Exekuční právo. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2015, s. 23

⁶ SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, s. r. o., 2005, s. 50-51

dovozuje, že tato povinnost by neměla být absolutní a zejména v případech, kdy je vykonatelnost určitého exekučního titulu plně vázána na právní moc, postačí i předložení exekučního titulu opatřeného pouze doložkou právní moci.⁷ S tímto názorem se ztotožňují, neboť v takovém případě vyznačení doložky vykonatelnosti pouze deklaruje, že již uběhla požadovaná lhůta k plnění. Tato skutečnost není pro soud nijak obtížně zjištělná (soud nemusí zkoumat žádné subjektivní okolnosti). Případná výzva oprávněnému, aby i v takovém případě nechal exekuční titul opatřit doložkou vykonatelnosti, by proto z mého pohledu představovala až zbytečný formalismus.

Potvrzením o vykonatelnosti opatří civilní rozhodnutí soud, který ve věci rozhodoval v prvním stupni. Pokud je však přímo u tohoto soudu podáván návrh na nařízení výkonu rozhodnutí či exekuční návrh, není nutno rozhodnutí předkládat a soud vyznačí potvrzení o vykonatelnosti přímo na návrhu (§ 261 odst. 2 a 3 OSŘ a § 38 odst. 2 EŘ). Jiné exekuční tituly než civilní rozhodnutí opatří doložkou vykonatelnosti orgán, který je vydal, u smíru a dohod orgán, který je schválil (§ 275 odst. 1 OSŘ a § 41 EŘ). Rozhodnutí orgánů Evropských společenství, která ukládají povinnost k peněžitému plnění, opatří doložkou vykonatelnosti Ministerstvo spravedlnosti.⁸ Některé exekuční tituly se však na základě zvláštní právní úpravy potvrzením o vykonatelnosti neopatřují (například notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti).⁹

1.1.2. Charakter doložky vykonatelnosti a její přezkum

Doložka vykonatelnosti má podle ustálených závěrů soudní judikatury charakter veřejné listiny, a je tedy presumována správnost v ní uvedených údajů. Namítá-li proto některý z účastníků její nesprávnost, je povinen své tvrzení prokázat.¹⁰ Zároveň však platí, že soud při nařizování výkonu rozhodnutí není doložkou vykonatelnosti vázán a je oprávněn samostatně a nezávisle posoudit, s přihlédnutím ke zvláštním právním úpravám, zda se určitý exekuční titul stal vykonatelný. Jde o důsledek skutečnosti, že doložka vykonatelnosti, i přes svou povahu veřejné listiny, není rozhodnutím, a její vyznačení na exekučním titulu proto nevytváří překážku věci rozhoduté (*res iudicata*).¹¹ Již v rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. Cpj 40/83 bylo ve

⁷ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 262-217

⁸ § 261 odst. 4 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, který odkazuje na § 1 nařízení vlády č. 87/2005 Sb., kterým se stanoví orgán opatřující doložkou vykonatelnosti rozhodnutí orgánů Evropských společenství

⁹ KRBEK, Pavel. In DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 2165

¹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. května 2005, sp. zn. 20 Cdo 1257/2004

¹¹ MÁDR, Jaroslav. In JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha V. § 251-376 občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2019, s. 70-71

vztahu k soudním rozhodnutím dovozeno, že: „Soud je povinen před nařízením soudního výkonu rozhodnutí posuzovat, zda rozhodnutí, jehož výkon se navrhuje, má potřebné formální náležitosti, zejména zda bylo vydáno oprávněným orgánem a zda je vykonatelné (u soudního rozhodnutí ve smyslu ustanovení § 161, § 162 nebo § 171 o. s. ř.). I když soud vychází především z připojeného stejnopisu rozhodnutí, opatřeného potvrzením o jeho vykonatelnosti (§ 261 odst. 2 o. s. ř.), popřípadě z potvrzení vykonatelnosti vyznačeného přímo v návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí (§ 261 odst. 3 o. s. ř.), je povinen v případě pochybnosti provést potřebná zjištění přímo ze spisu o řízení, v němž bylo vydáno vykonávané rozhodnutí (zejména zjištění o tom, zda např. rozsudek byl řádně doručen).“¹² Důležité však je zmínit, že podle současné právní úpravy se oprávnění soudu přezkoumávat doložku vykonatelnosti vztahuje na všechny exekuční tituly (výslovně viz § 275 odst. 2 OSŘ, který však lze na základě § 52 odst. 1 EŘ aplikovat i pro řízení vedená na základě tohoto zákona). Uvedené ustanovení bylo do právního řádu zakotveno zákonem č. 519/1991 Sb., kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád a notářský řád. Jak vyplývá z důvodové zprávy k tomuto zákonu, důvodem byla skutečnost, že dřívější judikatura přiznávala oprávnění soudu přezkoumávat doložku vykonatelnosti pouze ve vztahu k exekučním titulům vzešlým z činnosti soudů či státních notářství, proti čemuž se odmítavě postavila teorie.¹³

Relativní nezávislost řízení vykonávacího (exekučního) na řízení, které mu předcházelo, se však projevuje v tom, že pokud soud při přezkumu doložky vykonatelnosti zjistí, že určité rozhodnutí se po formální stránce vykonatelným dosud nestalo (například v důsledku vady v doručování), není sám oprávněn tento nedostatek napravit.¹⁴

Za nepochybné lze rovněž považovat závěry, podle nichž nesprávné vyznačení doložky vykonatelnosti na exekuční titul jeho vykonatelnost založit nemůže. Vykonatelnost totiž nastává nezávisle na vůli účastníků v okamžiku, kdy jsou splněny zákonné podmínky.¹⁵ Jak uvádí Kasíková: „Potvrzení o vykonatelnosti nebo právní moci titulu totiž jen deklaruje názor orgánu, který potvrzením exekuční titul opatřil, na skutečnost, zda nastala jeho vykonatelnost či právní moc. Nesprávný údaj uvedený v potvrzení nemá vliv na objektivní charakter institutu vykonatelnosti a právní moci (...).“¹⁶

---

¹² Zpráva o poznacích z řízení o výkonu rozhodnutí vyklizením bytu, projednané a schválené občanskoprávním kolegiem Nejvyššího soudu České socialistické republiky dne 30. prosince 1983, sp. zn. Cpj 40/83

¹³ Důvodová zpráva k zákonu č. 519/1991, kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád a notářský řád

¹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. října 1998, sp. zn. 21 Cdo 857/98

¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. října 2015, sp. zn. 21 Cdo 369/2015, které sice uvedené závěry vztahuje k právní moci, avšak tyto závěry jsou nepochybně aplikovatelné i na vykonatelnost

¹⁶ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 262-217

Domnívám se, že závěr o objektivním charakteru vykonatelnosti, které nastává při splnění zákonných podmínek *ex lege*, nikoliv až vyznačením příslušné doložky, je zcela v souladu s právní úpravou. V případě, že je taková doložka vyznačena na exekuční titul, který se ve skutečnosti vykonatelným nestal, není splněn nezbytný předpoklad pro vedení exekuce, a to existence vykonatelného exekučního titulu. Soudu proto musí být poskytnuta možnost splnění této podmínky přezkoumat, a to u všech exekučních titulů. Ačkoliv je nutno respektovat pravomoc jiných orgánů vydávat exekuční tituly, jejich pochybení při posuzování vykonatelnosti nemůže jít k tíži povinného.

1.2. Materiální vykonatelnost exekučních titulů

Exekuční titul je materiálně vykonatelný, pokud obsahuje přesnou individualizaci oprávněného a povinného, přesné vymezení práv a povinností k plnění, přesný rozsah a obsah plnění a přesně stanovenou lhůtu k plnění. Tyto požadavky byly dlouhodobě dovozovány výkladem, dnes jsou výslovně zakotveny v § 261a odst. 1 OSŘ.¹⁷

1.2.1. Přesná individualizace oprávněného a povinného

Ve vztahu k individualizaci oprávněného a povinného v exekučních titulech je v soudní praxi zastáván názor, že samotná skutečnost, že toto označení není zcela v souladu s požadavky právní úpravy a obsahuje drobné vady, nemá automaticky za následek materiální nevykonatelnost exekučního titulu, je-li z něj možné bez pochybností dovodit, komu bylo přiznáno právo nebo uložena povinnost.¹⁸ Uvedený přístup považuji za zcela správný, neboť by podle mého názoru bylo zcela zbytečné považovat exekuční titul za nevykonatelný v situacích, kdy je všem účastníkům i soudu zcela jasné, komu je uložena povinnost k plnění a vůči komu ji má splnit.

1.2.2. Přesné vymezení práv a povinností, jejich rozsahu a obsahu u peněžitých plnění

Ve vztahu k exekučním titulům znějícím na peněžitě plnění představuje problematický aspekt zejména správná formulace opětujících se dávek, příslušenství pohledávky či smluvní pokuty. Dovozuje se, že exekuční tituly ukládající povinnost k peněžitému plnění opětujících se dávek, jejichž splatnost v době vydání exekučního titulu ještě nenastala, jsou materiálně vykonatelné i tehdy, pokud přesná výše tohoto plnění není v exekučním titulu stanovena, avšak je stanoveno neměnné kritérium, podle kterého se tato výše v době splatnosti určí.¹⁹ Za

---

¹⁷ TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006, s. 119

¹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. srpna 2001, sp. zn. 20 Cdo 1020/99

¹⁹ LEVÝ, Jiří. In SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1054-1057

materiálně vykonatelný byl proto považován exekuční titul, v jehož rámci byla výše výživného určena zlomkem či procentem ze mzdy povinného.²⁰ Domnívám se, že jde o racionální přístup. Je nezbytné, aby povinný mohl z exekučního titulu zjistit, k jaké konkrétní výši plnění je povinen. Ačkoliv uvedený přístup vyžaduje, aby konečný výpočet výše plnění provedl povinný, pokud exekuční titul stanoví konkrétní způsob tohoto výpočtu a k aplikaci tohoto přístupu dochází pouze ve výše uvedeném případě, nepovažuji jej za problematický.

Ve vztahu k formulaci úroků z prodlení se soudní judikatura ustálila na závěru, že úroky z prodlení, jakožto příslušenství pohledávky ve smyslu § 513 OZ, jsou s hlavním nárokem obsahově a co do délky trvání natolik spjaty, že je možné jejich přiznání v exekučním titulu i tehdy, pokud jejich splatnost nastane až v budoucnu, po vyhlášení či vydání exekučního titulu. Jsou tedy považovány za opětuující se dávky ve smyslu § 154 odst. 2 OSŘ. Výrok, na jehož základě je povinný zavázán platit úroky z prodlení ve stanovené výši od určitého data až „do zaplacení“, je proto materiálně vykonatelný. Výše úroků z prodlení může být sjednána stranami nebo se může řídit nařízením vlády (§ 1970 OZ). Výše zákonných úroků z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o 8 procentních bodů.²¹ Jelikož konkrétní výši úroků z prodlení, které jsou přiznávány až „do zaplacení“, nelze v exekučním titulu vyčíslit, bylo dovozeno, že pro naplnění předpokladu určení přesného rozsahu a obsahu plnění je nezbytné, aby byla ve výroku exekučního titulu uvedena alespoň sazba úroků z prodlení v procentech a doba, za kterou jsou přiznávány, nebo konkrétní systém, na jehož základě má být výše úroků z prodlení stanovena nařízením vlády v době splatnosti vypočítaná. Nepostačuje přiznání úroků z prodlení „v zákonné výši“ či „ve výši stanovené nařízením vlády“, neboť povinný nemůže být nucen vykládat právní předpisy, aby zjistil, k jaké konkrétní výši plnění je povinen. Tento závěr však nevyklučuje, aby byl tímto způsobem formulován žalobní petit. Zcela správnou formulaci výroku je povinen provést soud.²² Uvedené závěry však byly korigovány Ústavním soudem ve vztahu k notářským zápisům se svolením k vykonatelnosti (k tomu blíže v 3. kapitole této práce). Lze uzavřít, že úroky z prodlení musejí být vypočítatelné na základě údajů uvedených v exekučním titulu nebo za použití obecně závazného právního předpisu, výjimečně

---

²⁰ Usnesení Okresního soudu v Chebu ze dne 20. října 1977, sp. zn. E 3769/77

²¹ Nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích

²² Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 19. dubna 2006, sp. zn. Cpjn 202/2005

Věstníku České národní banky, nikoliv však již za použití proměnlivé sazby vyhlášené v sazebníku peněžního ústavu.²³

Odlišné závěry však byly dovozeny k formulaci smluvní pokuty, která již není příslušenstvím pohledávky (§ 513 OZ a contrario) ani opětujícím se plněním a představuje samostatný majetkový nárok. Smluvní pokuta proto musí být v žalobě (a potažmo pak i v exekučním titulu) přesně vyčíslena a lze ji přiznat pouze v takové výši, které je ke dni vydání exekučního titulu splatná. Není vykonatelný výrok, který ukládá povinnost zaplatit smluvní pokutu ve stanovené výši od určitého data „do zaplacení“.²⁴

Mám za to, že současný přístup k posuzování vykonatelnosti výroků ukládajících povinnost zaplatit úroky z prodlení lze hodnotit pozitivně. V případě, že by nebylo možné požadovat je do zaplacení, ale pouze do konkrétního data, došlo by zbytečně ke zvýšenému zatěžování soudů či jiných orgánů, neboť oprávněný by byl povinen podávat opětovné návrhy k přiznání úroků z prodlení vzniklých po vydání exekučního titulu. K tomuto důsledku však dochází při vymáhání smluvní pokuty. Ačkoliv povaha tohoto nároku je skutečně odlišná od úroků z prodlení, z pohledu praxe jsou s uvedeným přístupem spojeny poměrně nepraktické důsledky.

1.2.3. Přesné vymezení práv a povinností, jejich rozsahu a obsahu u nepeněžitých plnění

Exekuční tituly ukládající povinnost k nepeněžitému plnění jsou materiálně vykonatelné, pokud ukládají takovou povinnost, kterou lze vykonat některým ze způsobů uvedených v § 258 odst. 2 OSŘ. Zároveň však musí být zřejmé, jakou konkrétní povinnost má povinný vykonat. Z tohoto důvodu například není materiálně vykonatelný výrok ukládající povinnost odevzdat žalobci nemovitost, neboť předmětem výkonu rozhodnutí odebráním věci mohou být jen přenosné (tedy movité) věci.²⁵ Nelze vykonat ani výrok ukládající povinnost „umožnit žalobcům příjezd na jejich pozemek“, pokud by ani výkladem odůvodnění daného exekučního titulu nebylo možné zjistit, jaký je konkrétní rozsah a obsah této povinnosti (například zda má umožnění příjezdu spočívat v zajišťování sjízdnosti příjezdové cesty nebo v odstranění překážek).²⁶ Rovněž nelze vykonat výrok ukládající povinnost „umožnit oprávněné vyklizení bytu“, neboť takto formulovaná povinnost neodpovídá žádnému z možných způsobů plnění (dare, facere, omittere, pati), na které navazují přípustné způsoby výkonu rozhodnutí a ani z ní není zřejmé, k jaké konkrétní povinnosti a v jakém rozsahu je povinný zavázán.²⁷ Naopak za

²³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. října 2008, sp. zn. 20 Cdo 477/2007

²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. června 2010, sp. zn. 23 Cdo 5280/2009

²⁵ Usnesení prezidia Nejvyššího soudu ze dne 23. listopadu 1967, sp. zn. Prz 36/67

²⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2004, sp. zn. 20 Cdo 965/2003

²⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2007, sp. zn. 20 Cdo 1151/2006

materiálně vykonatelný je považován výrok „snášet výkon práva oprávněného brát bezplatně vodu ze studny“, neboť je natolik určitý, že není potřeba jeho bližší interpretace.²⁸

Z výše uvedených závěrů vyplývá, že požadavky na materiální vykonatelnost nepeněžitých plnění jsou různorodé a odvíjejí se od povahy konkrétní uložené povinnosti. Zejména v tzv. sporném civilním řízení, v němž je soud vázán podaným návrhem a nemůže žalobci přiznat právo, kterého se nedomáhal, je potřeba dbát na správnou formulaci žalobního petitu. Ačkoliv se uvedené požadavky mohou zdát přísné, povinného nepochybně nelze nutit ke splnění povinnosti, aniž by věděl, jak tak má učinit.

1.2.4. Přesné stanovení lhůty k plnění

Lhůta k dobrovolnému splnění povinností (tzv. partiční lhůta) je obvyklou (nikoliv však bezvýjimečnou) náležitostí exekučních titulů ukládajících povinnost k plnění. Tato lhůta poskytuje povinnému prostor k dobrovolnému splnění uložené povinnosti a zároveň určuje, kdy je možno přistoupit k jejímu nucenému vymáhání za pomoci státní moci. Uplynutí lhůty k plnění je však rovněž předpokladem formální vykonatelnosti.²⁹ Z tohoto důvodů se budu jednotlivými lhůtami k plnění zabývat společně s předpoklady formální vykonatelnosti u jednotlivých exekučních titulů.

1.2.5. Materiální vykonatelnost usnesení o nařízení prodeje zástavy

Náležitosti materiální vykonatelnosti usnesení o nařízení prodeje zástavy jsou speciálně upraveny v § 261a odst. 4 OSŘ a § 40 odst. 4 EŘ. Tato usnesení vyžadují přesné označení oprávněné a povinné osoby (zástavního věřitele a dlužníka), přesné označení zástavy a přesné označení a výši zajištěné pohledávky a jejího příslušenství, která má být z výtěžku prodané zástavy uspokojena.³⁰

1.2.6. Zhojení některých vad materiální vykonatelnosti

K zajištění materiální vykonatelnosti exekučních titulů mají přispět i zákonné domněnky. První (vyvratitelná) domněnka, upravená v § 261a odst. 2 OSŘ a § 40 odst. 2 EŘ, cílí na situace, kdy rozhodnutí soudu neobsahuje lhůtu k plnění. V takovém případě se má za to, že tato lhůta činí 3 dny, případně 15 dní v případě povinnosti vyklidit byt, od právní moci rozhodnutí.

---

²⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. dubna 2005, sp. zn. 20 Cdo 876/2004

²⁹ ŠTEVČEK, Marek. In LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§ 251 až 376), Exekuční řád (§ 28 až 151). Exekuční právo. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2015, s. 23

³⁰ LEVÝ, Jirí. In SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017, s. 1054-1057

Je však nutno zdůraznit, že na základě § 274 OSŘ nelze tuto domněnku aplikovat na jiné exekuční tituly než rozhodnutí civilního soudu. Ačkoliv EŘ aplikaci uvedené domněnky výslovně nijak neomezuje, Nejvyšší soud dovodil, že důvodem zakotvení uvedeného omezení do OSŘ byla skutečnost, že civilně procesní (exekuční) právní předpis nemůže zasahovat do hmotněprávních poměrů vzniklých na základě jiných (často veřejnoprávních) právních předpisů, a tento přístup je proto nutno respektovat i v rámci exekučního řízení na základě EŘ. Není přípustné, aby byl v exekučním řízení vykonáván exekuční titul, který OSŘ považuje za materiálně nevykonatelný. Tento závěr však sám o sobě neznamená, že by jiné exekuční tituly byly automaticky materiálně nevykonatelné, pokud neobsahují lhůtu k plnění. K tomuto následku dochází pouze tehdy, pokud exekuční titul neobsahuje lhůtu k plnění, přestože ji na základě právního předpisu obsahovat měl, a zároveň tento právní předpis neobsahuje žádná podpůrná pravidla, na jejichž základě by bylo možno délku této lhůty dovodit.³¹

V odborné literatuře je však dovozováno, že uvedenou domněnku nelze aplikovat ani na veškerá civilní soudní rozhodnutí. Konkrétně jde například o rozhodnutí ukládající povinnost k opětvujícímu se plnění či plnění ve splátkách, u nichž nebyla stanovena splatnost jednotlivých dávek či splátek nebo lhůta, od kdy má být plněno, o rozhodnutí ukládající povinnost vyklidit byt se zajištěním bytové náhrady, aniž by bylo stanoveno, v jaké lhůtě nebo o soudní smír, u nějž je vznik povinnosti vázán na odkládací podmínku. Důvodem je skutečnost, že podpůrná lhůta upravená v rámci citované domněnky je striktně vázána na právní moc.³²

Druhá (nevyvratitelná) domněnka, upravená v § 261 odst. 3 OSŘ a § 40 odst. 3 EŘ, cílí na situace, kdy je rozhodnutím uložena více osobám povinnost k dělitelnému plnění a zároveň není stanoveno, v jakém poměru jsou tyto osoby zavázány. V takovém případě platí, že jsou všichni povinni zavázání plnit rovným dílem.

Na základě § 274 OSŘ lze i tuto domněnku uplatnit pouze u civilních soudních rozhodnutí. EŘ oproti tomu tuto domněnku výslovně vztahuje ke všem soudním rozhodnutím (včetně rozhodnutí soudu v trestním řízení), rozhodnutím orgánů činných v trestním řízení a k vykonatelným rozhodčím nálezům (§ 40 odst. 3 EŘ).

Nedomnívám se, že pro odlišnou právní úpravu v tomto případě existuje racionální důvod. Pokud je důvodem omezení aplikace této domněnky v rámci výkonu rozhodnutí na základě OSŘ rovněž snaha nezasahovat do hmotněprávních poměrů založených na základě jiných právních předpisů, měl by takový přístup respektovat i EŘ. Pokud však zákonodárce považuje

---

³¹ Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 15. února 2006, sp. zn. Cpjn 200/2005

³² KRBEK, Pavel. In DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 2182

domněnkou zakotvený princip za natolik obecný, že jej lze aplikovat i v rámci jiných exekučních titulů než civilních rozhodnutí, bylo by vhodné, aby došlo ke sjednocení právní úpravy a byla umožněna aplikace posuzované domněnky na veškeré exekuční tituly.

Soudní judikatura však již dříve dovodila, že pokud exekuční tituly, na něž se uvedená domněnka nevztahuje, neupravují, jakým způsobem jsou povinní závázáni, nejsou tyto materiálně nevykonatelné, ale na základě analogické aplikace hmotného práva (OZ) se u nich uplatní zásada, že jsou všichni povinní závázáni stejným dílem. To platí i v případě, kdy jejich pasivní solidarita vyplývá přímo z právního předpisu, avšak není v exekučním titulu výslovně stanovena. Nejvyšší soud v této souvislosti, z mého pohledu zcela správně, dovodil, že právní úprava zakládá pouze možnost věřitele vymáhat celé plnění po kterémkoliv ze solidárně závázaných dlužníku žalobou, necílí ale již na situace, kdy exekuční titul neurčí, v jakém poměru jsou tito dlužníci závázáni.³³ Ačkoliv se citované rozhodnutí vztahuje k předchozí právní úpravě OZ, uvedené závěry jsou stále aplikovatelné, neboť právní úprava zůstala v posuzované otázce stejná. I podle současné právní úpravy platí, že dílčí společenství je u dlužníků výchozím pravidlem, nestanoví-li smlouva, zákon nebo rozhodnutí soudu jinak.³⁴ Z tohoto důvodu je podle mého názoru třeba považovat více povinných za závázané spíše dílčím způsobem a klást důraz na oprávněného, aby případné dlužnické solidarity v žalobě či jiném návrhu využil.

Za překvapivé považuji, že právní úprava vůbec neřeší situace, kdy by exekuční titul naopak přiznával právo na dělitelné plnění více oprávněným, avšak nestanovil, jakým způsobem jim má být plněno. I v těchto případech však bylo soudní praxí dovozeno, že lze na základě analogické aplikace hmotného práva přijmout závěr, že každý z věřitelů je oprávněn požadovat po povinném pouze svůj podíl.³⁵ I s tímto rozhodnutím se lze ztotožnit, neboť OZ pokládá dílčí společenství za výchozí stav i v případě plurality věřitelů.

Obě výše uvedené domněnky pak nejsou aplikovatelné ve vztahu k usnesení soudu o nařízení prodeje zástavy. Toto usnesení je totiž ze zákona vykonatelné dnem, kdy nabylo právní moci (§ 358 odst. 1 věta druhá ZŘS), a proto lhůtu k plnění obsahovat nemusí, navíc ani přímo neukládá povinnost k plnění, a tato proto nemůže vzniknout více osobám.³⁶

---

³³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. června 2005, sp. zn. 20 Cdo 1587/2004

³⁴ § 1871 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

³⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. dubna 2016, sp. zn. 23 Cdo 1168/2015

³⁶ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ a kol.: *Exekuční řád...*, s. 234-261

1.3. Následky nedostatku vykonatelnosti exekučních titulů

Pokud je podán návrh na nařízení výkonu exekučního titulu, který se dosud nestal vykonatelným (jak po stránce formální, tak materiální), případně jehož vykonatelnost později odpadla, musí být tento návrh zamítnut. Pokud by byl i přesto výkon rozhodnutí nařízen, musí být i bez návrhu a v jakémkoliv stádiu zastaven, a to zcela nebo z části [§ 268 odst. 1 písm. a) OSŘ].³⁷ Stejně závěry platí pro exekuční řízení na základě EŘ. Důvodem je již výše uvedená skutečnost, že vykonatelnost exekučního titulu je nezbytným předpokladem pro vedení exekuce, jejíž nedostatek nemůže být v tomto řízení napraven.

V případě, že by byla vedena exekuce na základě nevykonatelného exekučního titulu (případně by takový titul vůbec neexistoval), jedná se podle Ústavního soudu o porušení práva na soudní ochranu dle čl. 36 odst. 1 LZPS a čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod.³⁸ Pravomocné zamítnutí návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nebo zastavení výkonu rozhodnutí odvolacím soudem z důvodu materiální nevykonatelnosti exekučního titulu je pak považováno za vadu zmatečnosti ve smyslu § 229 odst. 2 písm. c) OSŘ.³⁹ V případě, že by byla nařízena exekuce k vymožení povinnosti, která není exekučním titulem uložena, jde o nesprávné právní posouzení, které může zakládat dovolací důvod.⁴⁰

Rovněž je nutno poukázat na soudní judikaturou zastávaný názor, že v případě, kdy dojde k zastavení exekuce z toho důvodu, že exekuční titul byl od počátku formálně či materiálně nevykonatelný, je oprávněný povinen, z důvodu procesního zavinění, k náhradě nákladů exekučního řízení.⁴¹ Takový přístup považuji za příliš přísný. Jak vyplývá z výše uvedených závěrů, často ani samotné orgány nadané rozhodovací pravomocí nejsou schopny formulovat výrok exekučního titulu zcela bez chyb. Rovněž může dojít k nesprávnému vyznačení doložky vykonatelnosti na dosud nevykonatelný exekuční titul. Po oprávněném nelze podle mého názoru vyžadovat, aby ověřoval správnost postupu orgánu, který exekuční titul vydal. Domnívám se, že k náhradě nákladů řízení by měl být oprávněný povinen pouze tehdy, pokud by bylo z okolností zřejmé, že si byl již při podání návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí nevykonatelnosti exekučního titulu vědom.

---

³⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. září 2012, sp. zn. 20 Cdo 3798/2011

³⁸ Nález Ústavního soudu ze dne 14. května 1997, sp. zn. IV. ÚS 68/97

³⁹ VOKŘINKOVÁ, Marie. In DAVID, Ludvík a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. II. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009, s. 1427

⁴⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 31. května 2016, sp. zn. II. ÚS 3316/15

⁴¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. května 2014, sp. zn. 21 Cdo 402/2014

2. Výčet exekučních titulů v současné právní úpravě

2.1. Výčet titulů pro výkon rozhodnutí v OSŘ

Výchozí ustanovení pro vykonávací řízení i pro vymezení titulů, které lze v tomto řízení vykonávat, představuje § 251 odst. 1 věta první OSŘ, podle kterého: „*Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.*“ Vykonatelnými rozhodnutími jsou v rámci tohoto ustanovení myšlena rozhodnutí soudu vydaná v civilním soudním řízení, neboť část VI. OSŘ, upravující vykonávací řízení, slouží především k výkonu těchto rozhodnutí. Civilní výkon rozhodnutí je však oproti exekucím prováděných v jiných právních odvětvích specifický tím, že v jeho rámci lze vykonávat i exekuční tituly vydané jinými orgány než soudy nebo vydané v jiném než civilním řízení.⁴² Stěžejním je v tomto ohledu § 274 odst. 1 OSŘ, podle kterého: „*Ustanovení § 251 až 271 se použije s výjimkou § 261a odst. 2 a 3 i na výkon*

- a) vykonatelných rozhodnutí soudů a jiných orgánů činných v trestním řízení, pokud přiznávají právo nebo postihují majetek;*
  - b) vykonatelných rozhodnutí soudů ve správním soudnictví;*
  - c) vykonatelných rozhodnutí rozhodčích komisí a smírů jimi schválených;*
  - d) vykonatelných rozhodnutí státních notářství a dohod jimi schválených;*
  - e) notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti sepsaných podle zvláštního zákona;*
  - f) vykonatelných rozhodnutí a jiných exekučních titulů orgánů veřejné moci;*
  - g) rozhodnutí orgánů Evropských společenství;*
  - h) jiných vykonatelných rozhodnutí, schválených smírů a listin, jejichž soudní výkon připouští zákon;*
- s výjimkou titulu, který se vykonává ve správním nebo daňovém řízení.“*

Ustanovení § 251 i § 274 OSŘ v sobě zahrnují rovněž vyloučení některých titulů z výkonu rozhodnutí. Tituly, které sice pojmově spadají do některé z kategorií uvedených v § 274 OSŘ, ale které lze zároveň vykonat ve správním či daňovém řízení, nemohou být podkladem pro civilní výkon rozhodnutí. Důsledkem podání návrhu na nařízení výkonu takového titulu je odmítnutí návrhu (§ 251 odst. 2 OSŘ), přestože by spíše mělo dojít k zastavení řízení, neboť se jedná o věc, která nenáleží do pravomoci civilních soudů (§ 104 OSŘ). K vyloučení těchto titulů z výkonu rozhodnutí na základě OSŘ došlo až k 1. 1. 2013 tzv. „velkou novelou“, provedenou zákonem č. 396/2012 Sb., kterým se mění zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní

---

⁴² TRIPES: *Exekuce v soudní...*, s. 18 - 19

řád, ve znění pozdějších předpisů a další související zákony. Do té doby existovala v našem právním řádě až „trojkolejnost“ vymáhání splnění povinností uložených orgány veřejné moci, neboť tyto šlo vymáhat na základě OSŘ, EŘ a rovněž v rámci exekuce správní či daňové. Ze statistických údajů pak bylo zřejmé, že výkon těchto titulů tvoří výrazný podíl celkové agendy výkonu rozhodnutí na základě OSŘ a orgány veřejné moci často využívají věcného osvobození od soudních poplatků a vymáhají v tomto řízení povinnosti, které jsou oprávněny vymáhat samy.⁴³ Z mého pohledu odstranění této trojkolejnosti bylo krokem správným směrem. Jak již bylo uvedeno výše, civilní výkon rozhodnutí má sloužit především k výkonu civilních rozhodnutí. Ačkoliv je v jeho rámci možno vykonávat i jiné exekuční tituly, převažující agendou by podle mě neměl být výkon titulů, které jsou jiné orgány oprávněny, a v rámci své odbornosti i schopny, vykonávat samy. Šlo o nadbytečné zatěžování civilních soudů, a tím pádem i o zbytečné prodlužování délky jejich rozhodování.

S ohledem na § 274 odst. 1 písm. h) OSŘ lze dovodit, že samotný výčet titulů pro výkon rozhodnutí v OSŘ má nepochybně demonstrativní povahu. Podle citovaného ustanovení jsou titulem pro výkon rozhodnutí i jiná rozhodnutí, schválené smíry a listiny, jejichž soudní výkon zákon připouští. Mám za to, že v tomto směru je právní úprava racionální. Jiným než výslovně uvedeným titulem pro soudní výkon rozhodnutí totiž nemůže být jakékoliv vykonatelné rozhodnutí či listina, ale pouze takové, u něhož zákon předpokládá soudní výkon. Na druhou stranu citované ustanovení umožňuje, aby výčet nemusel být nepřehledný a bylo nutno v jeho rámci uvádět veškeré možné, i v praxi málo frekventované, kategorie titulů (například takové, které již podle současné právní úpravy vydávat nelze. Rovněž je umožněno vykonávat i nově vzniklé kategorie titulů, aniž by bylo nutno přistoupit k okamžité novelizaci zákona.

Přestože byl uvedený výčet za dobu své platnosti několikrát novelizován, lze prohlásit, že není příliš aktuální. Samostatnými kategoriemi titulů pro výkon rozhodnutí jsou rozhodnutí rozhodčích komisí a smíry jimi schválené a rozhodnutí státních notářství a dohody jimi schválené, přestože uvedená rozhodnutí rozhodčích komisí bylo možno vydávat pouze do 31. 1. 1991 a státní notářství byla ke dni 31. 12. 1992 zrušena.⁴⁴ Pro promlčení práva přiznaného rozhodnutím orgánu veřejné moci však platí 10 letá promlčecí lhůta⁴⁵ a k výkonu těchto titulů již dojít nemůže. Z tohoto důvodu nepovažuji za nezbytné tyto kategorie zachovávat. Naopak OSŘ neupravuje jako samostatnou kategorii titulů pro výkon rozhodnutí rozhodčí nálezy,

---

⁴³ KORBEL, František, PRUDÍKOVÁ, DANA. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. *Právní rozhledy*, 2013, č. 1, s. 1

⁴⁴ LEVÝ, Jiří. In SVOBODA a kol.: *Občanský soudní řád...*, s. 1135-1138

⁴⁵ § 640 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů; rovněž § 110 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ačkoliv jde v praxi o poměrně často vydávané tituly. Tyto tituly však lze podřadit pod § 274 odst. 1 písm. h) OSŘ.

2.2. Výčet exekučních titulů v EŘ

Výčet exekučních titulů pro exekuční řízení je upraven v § 40 EŘ, podle něhož: *„Exekučním titulem je*

- a) vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek,*
- b) vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek,*
- c) vykonatelný rozhodčí nález,*
- d) notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle zvláštního právního předpisu,*
- e) vykonatelné rozhodnutí a jiný exekuční titul orgánu veřejné moci,*
- f) jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon.“*

Negativní výčet titulů pro exekuci na základě EŘ je obsažen v § 37 odst. 2 písm. b) EŘ, podle něž na základě tohoto předpisu nelze vykonávat rozhodnutí o péči o nezletilé děti, rozhodnutí ve věcech ochrany proti domácímu násilí, rozhodnutí orgánů Evropské unie a cizí rozhodnutí. Výjimku představují rozhodnutí o výživném na nezletilé děti a cizí rozhodnutí, u nichž bylo vydáno prohlášení vykonatelnosti podle přímo použitelného předpisu Evropské unie nebo mezinárodní smlouvy nebo rozhodnuto o jejich uznání, u nichž je exekuce na základě EŘ možná.

K povaze uvedeného výčtu lze uvést, že § 40 odst. 1 písm. f) EŘ je totožným zněním § 274 odst. 1 písm. h) OSŘ, a proto je nutno i tento výčet považovat za demonstrativní. Poněkud rozporně v této souvislosti působí znění důvodové zprávy k EŘ, která výčet titulů v tomto zákoně považuje za taxativní.⁴⁶ Skutečnost, že jde o výčet demonstrativní, je však z jazykového znění § 40 odst. 1 písm. f) EŘ zřejmá, neboť toto ustanovení umožňuje exekuci na základě jiných, blíže nespecifikovaných, titulů. Pokud bylo skutečně úmyslem zákonodárce vytvořit taxativní výčet, považuji to z důvodů uvedených výše za velice nepraktické.

---

⁴⁶ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 120/2001 Sb. o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů č. 120/2001 Sb.

2.3. Srovnání jednotlivých výčtů

Ačkoliv výčet exekučních titulů v OSŘ a EŘ není totožný, zásadní rozdíly mezi nimi nejsou. EŘ oproti OSŘ neupravuje jako samostatnou kategorii rozhodnutí soudů ve správním soudnictví, avšak ty lze podřadit pod § 40 odst. 1 písm. a) EŘ. EŘ pak rovněž neupravuje jako samostatnou kategorii vykonatelná rozhodnutí rozhodčích komisí a smíry jimi schválené a rozhodnutí státních notářství a dohody jimi schválené. S ohledem na skutečnost, že EŘ byl přijat až několik let poté, co došlo k ukončení jejich vydávání, zákonodárce již pravděpodobně nepovažoval za potřebné vyčlenit tyto tituly do samostatných kategorií. Exekuce na jejich základě však byla s ohledem na § 40 odst. 1 písm. f) EŘ možná. EŘ pak oproti OSŘ obsahuje jako samostatnou kategorii rozhodčí nálezy. Jak však již bylo uvedeno výše, tyto tituly lze vykonat i na základě OSŘ.⁴⁷

Mezi výčty lze spatřovat dvě hlavní odlišnosti. První odlišností je skutečnost, že tituly uvedené v § 37 odst. 2 písm. b) EŘ lze vykonávat jen ve vykonávacím řízení na základě OSŘ, resp. k jejich výkonu je oprávněn pouze soud. Druhou odlišností je skutečnost, že pro exekuční řízení neplatí omezení ve vztahu k titulům, které se vykonávají ve správním či daňovém řízení a exekuci na jejich základě proto vést lze.

S ohledem na plánovanou rekodifikaci civilního práva procesního je potřeba zamyslet se, jaký výčet exekučních titulů by byl nejvhodnější. V současné době již existuje návrh budoucího civilního řádu soudního, který však problematiku výkonu rozhodnutí zcela vypustil. Podle členů pracovní skupiny se předpokládá, že tato problematika bude upravena v rámci samostatného zákona, patrně ve spojitosti s exekučním řízením.⁴⁸ Věcný záměr tedy zatím neposkytuje ani nástin budoucího řešení. Osobně považuji výčet exekučních titulů v EŘ za aktuální, jehož rozšíření nebo zásadní změna není potřeba a nepovažovala bych za problematické přijetí totožné právní úpravy. To však za podmínky, že dojde k zachování demonstrativního výčtu.

---

⁴⁷ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ a kol.: *Exekuční řád...*, s. 234 - 261

⁴⁸ WINTEROVÁ, Alena a kol. Věcný záměr civilního řádu soudního. *Právní rozhledy*, 2017, č. 23-24, s. 801

3. Jednotlivé kategorie exekučních titulů

3.1. Vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek

3.1.1. Rozhodnutí civilních soudů nebo exekutora

Podkladem pro soudní výkon rozhodnutí i exekuci jsou především rozhodnutí civilního soudu vydaná v nalézacím řízení, a to ve všech jeho formách - rozsudky, usnesení i platební rozkazy. Důležité je však vymezit, která civilní rozhodnutí skutečně mohou být podkladem pro výkon rozhodnutí či exekuci. Kromě rozhodnutí vydaných ve věci samé před soudem 1. stupně mohou být exekučními tituly i rozhodnutí vydaná v rámci činnosti soudu před zahájením řízení (například usnesení o schválení smíru nebo o nařízení předběžného opatření) nebo v řízení o řádných či mimořádných opravných prostředcích. Pokud obsahují vykonatelné výroky (typicky výroky o nákladech řízení), mohou být exekučními tituly i rozhodnutí vydaná v rámci řízení o věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem, nebo rozhodnutí vydaná přímo ve vykonávacím řízení. Soud pak může vydat vykonatelné rozhodnutí i v řízení exekučním. Půjde například o usnesení o zastavení exekuce, které obsahuje výrok o nákladech řízení ve smyslu § 89 EŘ.⁴⁹ Vykonatelným rozhodnutím exekutora bude zpravidla zvláštní druh rozhodnutí vydávaný v exekučním řízení, a to příkaz k úhradě nákladů exekuce (§ 87 an. EŘ).⁵⁰

Co do obsahové stránky, vést exekuci lze pouze na základě rozhodnutí, která přiznávají právo, zavazují k povinnosti nebo postihují majetek. Exekučním titulem proto nemohou být rozhodnutí, která nahrazují prohlášení vůle ve smyslu § 161 odst. 3 OSŘ. Právní mocí těchto rozhodnutí totiž dochází k nahrazení prohlášení vůle bez dalšího a cíl, kterého se žalobce v žalobě domáhal, je takto naplněn. Odlišnou povahu však má rozhodnutí, kterým je žalobci uložena povinnost zaslat omluvný dopis, neboť takovou povinnost musí žalovaný skutečně vykonat.⁵¹ Z obdobných důvodů nemohou být exekučními tituly rozhodnutí nahrazující souhlas příslušného veřejného orgánu. Půjde zejména o rozhodnutí vydaná v řízení o nahrazení souhlasu zástupce samosprávné komory k seznámení s obsahem listin (§ 332 an. ZŘŠ).⁵²

Exekučním titulem dále nemohou být rozhodnutí, která pouze určují existenci či neexistenci práva či právního poměru ve smyslu § 80 OSŘ a rozhodnutí o osobním stavu. Tato rozhodnutí již v okamžiku právní moci navozují požadovaný stav. Exekučními tituly pak

---

⁴⁹ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ a kol.: *Exekuční řád...*, s 234-261

⁵⁰ Tamtéž, s. 591-605

⁵¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. ledna 2005, sp. zn. 20 Cdo 498/2004

⁵² DRÁPAL, Ljubomír. In DRÁPAL, BUREŠ a kol.: *Občanský soudní řád...*, s. 2068

nemohou být ani taková procesní rozhodnutí, která sice ukládají určitou povinnost, ale k jejímuž splnění slouží specifické procesní instituty. Například povinnost dostavit se na výzvu k soudu je zajišťovaná institutem předvedení nebo možností uložit pořádkovou pokutu (§ 52 a § 53 OSŘ).⁵³

3.1.2. Vykonatelnost rozhodnutí civilních soudů

Vykonatelnost rozsudků civilních soudů je upravena v § 160 – 162 OSŘ. Rozsudky jsou obecně vykonatelné uplynutím lhůty k plnění, která běží od právní moci. Zákon podpůrně stanoví, že povinnost je třeba splnit do 3 dnů, případně do 15 dnů v případě povinnosti vyklidit byt, od právní moci rozsudku. Soud však může stanovit lhůtu delší nebo stanovit, že se plnění může stát ve splátkách, jejichž výši a podmínky splatnosti určí. Pokud rozsudek neukládá povinnost k plnění, je vykonatelný současně s nabytím právní moci. Rozsudky zavazující k opětvujícímu se plnění v budoucnu splatných dávek je třeba plnit, jakmile se podle rozsudku stanou splatnými. U rozsudků, které jsou předběžně vykonatelné, je počátek lhůty k plnění vázán nikoliv na právní moc, ale na okamžik jejich doručení povinnému. U rozsudků ukládajících povinnost vyklidit byt po zajištění náhradního bydlení běží lhůta k plnění až od tohoto zajištění.

Vykonatelnost usnesení upravuje § 171 OSŘ. Obecně nastává vykonatelnost usnesení uplynutím lhůty k plnění, která běží od jejich doručení, a v případě, že neukládají žádnou povinnost k plnění, jsou vykonatelná přímo okamžikem doručení. Usnesení, která neukládají povinnost k plnění a která dle zákona není třeba doručovat, jsou vykonatelná vyhlášením nebo vyhotovením. Zákon⁵⁴ nebo soudce však mohou stanovit, že usnesení nabude vykonatelnosti až po nabytí právní moci, a v takovém případě běží lhůta k plnění až od okamžiku nabytí právní moci. Usnesení, která pouze upravují vedení řízení, nenabývají právní moci ani vykonatelnosti. Některá usnesení vydávaná na základě ZŘS jsou pak pro svou specifickou povahu vykonatelná vydáním či vyhlášením [například usnesení vydaná v řízení o nahrazení souhlasu zástupce České advokátní komory k seznámení se s obsahem listin (§ 339 odst. 3 ZŘS) nebo usnesení o předběžném opatření ve věci ochrany proti domácímu násilí (§ 407 ZŘS)]. Specifickým je i usnesení soudu o nařízení prodeje zástavy, které je vykonatelné současně s nabytím právní moci (§ 358 odst. 1 ZŘS).

---

⁵³ VOKŘINKOVÁ, Marie. In DAVID, Ludvík a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. II. díl.* Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009, s. 1395

⁵⁴ Například pokud bylo o náhradě nákladů řízení rozhodnuto samostatným usnesením (§ 151 odst. 6 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Vykonatelnost platebních rozkazů je upravena v § 172 – 175 OSŘ. Platební rozkaz, u nějž marně uplynula lhůta k podání odporu, má účinky pravomocného rozsudku. V tomto okamžiku se zároveň stává vykonatelný. Lhůta k plnění běžela od doručení platebního rozkazu současně se lhůtou k podání odporu a znovu neběží. Obdobně je tomu u směnečného či šekového platebního rozkazu po marném uplynutí lhůty k podání námitek.⁵⁵

3.1.3. Rozhodnutí správních soudů

Správní soudy mohou rozhodovat formou rozsudku nebo usnesení. Tato rozhodnutí mohou být exekučními tituly opět pouze za podmínky, že přiznávají právo, zavazují k povinnosti nebo postihují majetek. Vykonat lze například výrok rozhodnutí správního soudu ukládající povinnost k náhradě nákladů řízení, zaplacení pořádkové pokuty nebo povinnost složit zálohu na náklady provedení důkazů. Na základě OSŘ však není vykonatelný výrok týkající se práva státu na náhradu nákladů řízení vůči účastníku tohoto řízení či výrok týkající se uložení pořádkové pokuty, neboť tyto lze vykonat v daňovém řízení (§ 44 odst. 2 a § 60 odst. 10 SŘS).⁵⁶

V případě, že tato rozhodnutí ukládají povinnost správnímu orgánu, obsahuje § 63 SŘS speciální ustanovení ve vztahu k věcné legitimaci. Taková rozhodnutí nemohou být materiálně nevykonatelná proto, že jimi uložená povinnost je vymáhaná proti někomu, kdo není jako povinný v jejich rámci výslovně označen, neboť věcná legitimace v těchto případech vyplývá přímo ze zákona.⁵⁷

3.1.4. Vykonatelnost rozhodnutí správních soudů

Vykonatelnost rozsudků správních soudů je upravena v § 54 SŘS. Rozsudky jsou vykonatelné zpravidla uplynutím lhůty k plnění, jejíž délka musí být vždy stanovena soudem. Rozsudky, v nichž není stanovena lhůta k plnění nebo které neukládají povinnost k plnění, nabývají vykonatelnosti současně s nabytím právní moci. Nemůže tak dojít k jejich materiální nevykonatelnosti pro absenci lhůty k plnění. Vykonatelnost usnesení není speciálně upravena a § 55 SŘS pouze odkazuje na obdobné použití ustanovení o rozsudku. Právní moci ani vykonatelnosti však nenabývají usnesení, kterými se pouze upravuje vedení řízení.⁵⁸

---

⁵⁵ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

⁵⁶ LEVÝ, Jiří. In SVOBODA, kol.: *Občanský soudní řád...*, s. 1135 - 1138

⁵⁷ KRBEK, Pavel. In DRÁPAL, BUREŠ a kol.: *Občanský soudní řád...*, s. 2285

⁵⁸ Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

3.2. Vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek

Soudy nebo jiné orgány činné v trestním řízení mohou rozhodovat formou rozsudku, usnesení nebo trestního příkazu. Tato rozhodnutí jsou způsobilým exekučním titulem opět pouze za podmínky, že přiznávají právo nebo postihují majetek. Typickým příkladem jsou rozhodnutí vydaná v tzv. adhézním řízení, tj. rozhodnutí, kterými je odsouzenému uložena povinnost k náhradě škody, nemajetkové újmy nebo vydání bezdůvodného obohacení ve smyslu § 121 TŘ. Exekučními tituly mohou být rovněž rozhodnutí, kterými bylo trestní stíhání podmíněně zastaveno a obviněnému uložena povinnost nahradit v průběhu zkušební doby škodu nebo rozhodnutí, kterými bylo schváleno narovnání a zastaveno trestního stíhání, pokud je obsahem narovnání i závazek povinného nahradit poškozenému škodu. Vykonat lze rovněž výrok ukládající povinnost k náhradě nákladů trestního řízení nebo zaplacení pořádkové pokuty. Poslední dva jmenované výroky však nelze vykonat na základě OSŘ, neboť je lze zároveň vykonat v daňovém řízení (§ 152a a § 361 TŘ).⁵⁹

Lze rovněž částečně souhlasit s názorem Kasíkové, podle které nelze ve vykonávacím ani exekučním řízení, i přes jejich majetkovou povahu, vykonat rozhodnutí ukládající trest propadnutí majetku, trest propadnutí věci nebo náhradní hodnoty nebo rozhodnutí ve věcech zajištění nástrojů trestné činnosti a výnosů z trestné činnosti a náhradní hodnoty ve smyslu § 79a an. TŘ, a to z toho důvodu, že k provedení výkonu těchto rozhodnutí TŘ výslovně opravňuje konkrétní orgány – policii nebo organizační složky státu příslušné hospodařit s daným majetkem a nepočítá ani podpůrně s výkonem těchto rozhodnutí v rámci jiného řízení.⁶⁰ Odlišně od Kasíkové se však domnívám, že výkon peněžitého trestu ve smyslu § 341 – 344b TŘ by byl v exekučním řízení možný, neboť výkon tohoto trestu není výslovně svěřen žádnému z uvedených orgánů a zároveň TŘ umožňuje jeho výkon i mimo trestní řízení (podle § 343 odst. 2 TŘ se při správě tohoto trestu se postupuje podle DŘ). Výkon tohoto trestu však není možný na základě OSŘ, neboť je možný jeho výkon v daňovém řízení.

3.2.1. Vykonatelnost rozhodnutí soudu či jiného orgánu činného v trestním řízení

Vykonatelnost rozsudků a usnesení v trestních věcech je upravena v § 139 a § 140 TŘ. Rozsudky jsou zpravidla vykonatelné současně s nabytím právní moci. Ačkoliv zákon může v tomto ohledu stanovit jinak, TŘ neobsahuje žádné speciální ustanovení. Usnesení je obecně

⁵⁹ KRBEK, Pavel. In DRÁPAL, BUREŠ a kol.: *Občanský soudní řád...*, s. 2284 - 2285

⁶⁰ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ a kol.: *Exekuční řád...*, s. 234-261

vykonatelné také v okamžiku, kdy nabyde právní moci, avšak v případech, kdy zákon stížnosti proti usnesení nepřiznává odkladný účinek, je usnesení vykonatelné předběžně, a to vyhlášením, a v případě, že se nevyhlašuje, okamžikem, kdy bylo učiněno. Trestní příkaz má po marném uplynutí lhůty k podání odporu účinky pravomocného rozsudku (314e odst. 7 TR). Tímto okamžikem se stává rovněž vykonatelný.⁶¹ S ohledem na skutečnost, že TR u žádného druhu rozhodnutí nepočítá s uložením lhůty k plnění, nemůže její absence vést k materiální nevykonatelnosti.⁶²

3.3. Vykonatelný rozhodčí nález

Rozhodčí nálezy jsou rozhodnutí vydávaná na základě RozŘ příslušnými rozhodčími orgány - rozhodci, stálými rozhodčími soudy, případně rozhodčími komisemi spolků.

3.3.1. Neexistence rozhodčí smlouvy

Jedním z problémů, který se vyskytl v soudní praxi v souvislosti s výkonem rozhodčích nálezů, bylo, jak postupovat, pokud je v rámci obrany proti usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí vznesena námitka neexistence rozhodčí smlouvy, aniž by došlo k jejímu vznesení v rozhodčím řízení, a to s ohledem na § 15 odst. 2 RozŘ, který vyžaduje, aby námitka neexistence, neplatnosti nebo zániku rozhodčí smlouvy byla některou ze stran vznesena nejpozději při prvním úkonu v řízení. Nejvyšší soud v této souvislosti uvedl, že je výrazem ustálené soudní praxe, že při posuzování návrhu na nařízení výkonu rozhodnutí je soud vždy povinen zkoumat, zda byl exekuční titul vydán orgánem, který k tomu měl pravomoc, a pokud tomu tak není, je povinen návrh zamítnout. Existence rozhodčí smlouvy je pak nezbytnou podmínkou toho, aby mohl být nějaký majetkový spor vyňat z pravomoci soudů a došlo k založení pravomoci rozhodce tento spor rozhodnout. Podle jeho názoru však nelze § 15 odst. 2 RozŘ vykládat v tom smyslu, že pokud byl povinný v rozhodčím řízení zcela pasivní, nezúčastnil se jednání, neexistenci rozhodčí smlouvy nenamítal a rozhodčí nález mu byl následně doručen, došlo k založení pravomoci rozhodce. K takovému následku by došlo v případě, kdy by byl povinný v projednávané věci aktivní, a přesto neexistenci rozhodčí smlouvy nenamítnul. Za odlišnou je však třeba považovat situaci, kdy rozhodčí smlouva uzavřená byla, avšak neplatně. V tomto případě by pravomoc rozhodce k vydání rozhodčího nálezu založena byla a obranou žalovaného by bylo podání žaloby na zrušení rozhodčího nálezu ve smyslu § 31 an. RozŘ.⁶³

---

⁶¹ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

⁶² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. ledna 2003, sp. zn. 20 Cdo 699/2002

⁶³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2008, sp. zn. 20 Cdo 2857/2006

K vznesení uvedené námitky však někdy došlo až v souvislosti s návrhem na zastavení exekuce. V této souvislosti je potřeba zmínit, že § 35 RozŘ upravuje tzv. „zvláštní“ důvody pro zastavení exekuce na základě rozhodčího nálezu. V soudní praxi však bylo toto ustanovení nesprávně vykládáno a některé soudy odmítaly exekuci na základě rozhodčího nálezu zastavit, pokud povinný netvrdil skutečnosti rozhodné pro její zastavení na základě některého z důvodů uvedených v citovaném ustanovení. Nedostatek pravomoci rozhodce k rozhodnutí sporu však pod žádný z těchto důvodů podřadit nejde. Nejvyšší soud poukázal na jazykové znění tohoto ustanovení, podle kterého lze podat návrh na zastavení výkonů rozhodnutí „kromě důvodů uvedených ve zvláštním předpisu“ i na základě důvodů uvedených v citovaném ustanovení, přičemž tímto zvláštním předpisem je na základě poznámky pod čarou OSŘ. Pro zastavení exekuce na základě rozhodčího nálezu je proto dostačující, pokud povinný tvrdí skutečnosti rozhodné pro její zastavení na základě některého z důvodů uvedených v § 268 OSŘ. Pokud byl rozhodčí nález vydán rozhodcem, který k tomu neměl pravomoc, protože nedošlo k uzavření rozhodčí smlouvy, nejde o způsobilý exekuční titul a exekuci na jeho základě je nutno kdykoliv zastavit, a to bez ohledu na to, zda povinný tuto skutečnost v rozhodčím řízení namítal. Aplikace § 15 odst. 2 RozŘ v rámci zastavení již nařízené exekuce není namístě.⁶⁴

Uvedený přístup považuji za racionální. Rozhodčí řízení představuje pouze alternativu ke klasickému soudnímu řízení, jehož využití je zcela na vůli stran. Mělo by být proto zřejmé, že se strany dobrovolně podrobily pravomoci rozhodce. Pokud se některá ze stran rozhodčího řízení účastní a nedostatek pravomoci rozhodce přesto nenamítne, lze se domnívat, že s projednáním sporu v tomto řízení souhlasí. Pokud však k založení pravomoci rozhodce nedošlo, je rozhodčí nález stížen natolik závažnou vadou, že nemůže být umožněn jeho výkon.

3.3.2. Transparentnost výběru rozhodce

V soudní praxi docházelo k případům, kdy rozhodčí smlouva neobsahovala přímé určení rozhodce, ale tento měl být vybrán některou ze stran rozhodčí smlouvy nebo třetí osobou ze seznamu vedeného právnickou osobou, která nebyla stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona. Soudy k této problematice přistupovaly různě – některé takové rozhodčí doložky považovaly za platné a některé argumentovaly, že nejde o transparentní volbu rozhodce. Za sjednocující je považováno rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 1945/2010, v němž Nejvyšší soud jasně uvedl, že: „*Neobsahuje-li rozhodčí smlouva přímé určení rozhodce ad hoc, resp. konkrétní způsob jeho určení, a odkazuj pouze na „rozhodčí řád“ vydaný právnickou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona,*

---

⁶⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2010, sp. zn. 20 Cdo 3284/2008

je taková rozhodčí smlouva neplatná podle § 39 obč. zák. (tj. absolutně) pro obcházení zákona.“ Tento závěr odůvodnil tím, že na rozdíl od stálých rozhodčích soudů, které jsou ze zákona oprávněny vydávat řády a statuty, upravující mimo jiné způsob výběru rozhodce či průběh rozhodčího řízení a které podléhají publikaci v Obchodním věstníku, jiné právnické osoby tuto pravomoc nemají. Pokud jiné právnické osoby vykonávají činnost svěřenou ze zákona pouze stálým rozhodčím soudům, je z tohoto jednání zřejmý úmysl obejít zákon. Takový postup vzbuzuje důvodné pochybnosti o schopnosti nezávislého a nestranného řešení sporu.⁶⁵ Na základě této argumentace byla považována za neplatnou rozhodčí smlouva, na jejímž základě by měl spor rozhodnout jediný rozhodce, který bude jmenován předsedou dozorčí rady právnické osoby, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona ze seznamu rozhodců vedeného touto osobou⁶⁶ či jednatelem takové právnické osoby.⁶⁷ Stejným způsobem Nejvyšší soud posoudil také situaci, kdy rozhodčí doložka odkazovala co do výběru rozhodce na seznam a řád vedený a spravovaný osobou fyzickou.⁶⁸

Se závěry Nejvyššího soudu se ztotožnil i Ústavní soud. Svůj postoj odůvodnil v nálezu sp. zn. IV. ÚS 2735/11 tak, že: *„Právo na zákonného soudce zaručené čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod lze přiměřeně vztáhnout i na řízení rozhodčí. Ústavní soud zdůrazňuje požadavek na konkretizaci a individualizaci výběru rozhodce proto, že rozhodčí řízení představuje jakýsi „odklon“ od klasického soudního řízení, proti jehož výsledku existují pouze velmi omezené možnosti soudního přezkumu. Není-li tedy rozhodováno rozhodcem, jehož výběr se uskutečnil podle transparentních pravidel, nemůže být akceptovatelný ani výsledek tohoto rozhodování.“*⁶⁹ Tyto závěry dále rozvedl v nálezu sp. zn. III. ÚS 1624/12 tak, že, RozŘ: *„(...) nevylučuje, aby otázka nedostatku pravomoci rozhodce byla zkoumána i v exekučním řízení, a nevypovídá-li se proto soud s námitkami účastníka o nedostatku pravomoci rozhodce, postupuje v rozporu s čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.“*⁷⁰

Nejvyšší soud se následně musel zabývat tím, jaké důsledky plynou z výše uvedených závěrů pro exekuční řízení. S odkazem na citované nálezy Ústavního soudu dovedl, že rozhodce jmenovaný na základě absolutně neplatné rozhodčí doložky nemá k vydání rozhodčího nálezu pravomoc. Takový rozhodčí nález proto není způsobilým exekučním titulem. Pokud nedošlo k zamítnutí exekučního návrhu, je nutno exekuci vedenou na základě

---

⁶⁵ Usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010

⁶⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. listopadu 2013, sp. zn. 23 Cdo 1112/2013

⁶⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. srpna 2013, sp. zn. 20 Cdo 999/2013

⁶⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. března 2014, sp. zn. 21 Cdo 174/2014

⁶⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 3. dubna 2012, sp. zn. IV. ÚS 2735/11

⁷⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 27. září 2012, sp. zn. III. ÚS 1624/12

takového rozhodčího nálezu kdykoliv zastavit pro nepřijatelnost [§ 268 odst. 1 písm. h) OSŘ], a to bez ohledu na to, zda povinný neplatnost rozhodčí doložky v rozhodčím řízení namítal (v těchto situacích nelze aplikovat § 15 odst. 2 RozŘ). V takovém případě rovněž nelze aplikovat závěr uvedený ve výše citovaném rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 20 Cdo 2857/2006, že v případě neplatně uzavřené rozhodčí doložky spočívá obrana povinného v podání žaloby na zrušení rozhodčího nálezu. Rozhodčí nález, který vydal orgán, jehož výběr se neuskutečnil podle transparentních pravidel, je stížen natolik závažnou vadou, že jej nelze vykonat, a to bez ohledu na to, zda povinný podal návrh na jeho zrušení.⁷¹ Takový rozhodčí nález pak podle názoru Nejvyššího soudu nezakládá ani překážku věci pravomocně rozsouzené a je možné projednání sporu, o němž bylo tímto rozhodčím nálezem rozhodnuto, v soudním řízení.⁷² Zároveň však Ústavní soud zastává názor, že pokud bylo rozhodčího řízení zahájeno na základě rozhodčí smlouvy obsahující netransparentní způsob volby rozhodce po 11. 5. 2011, kdy došlo ke sjednocení soudní judikatury výše citovaným rozhodnutím Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 1945/2010, nedochází ke stavení běhu promlčecí lhůty ve vztahu k projednávanému nároku.⁷³

Ačkoliv se výše uvedená rozhodnutí vztahovala k předchozí právní úpravě RozŘ, která výslovně nepočítala s možností jmenování rozhodce třetí osobou (tzv. appointing authority), není podle názoru Nejvyššího soudu důvod odchýlit se od zmíněných závěrů jen proto, že současná právní úprava již s touto možností počítá. Přestože RozŘ nestanovuje pro výběr této osoby žádná omezení, je podle názoru Nejvyššího soudu, uvedeného v rozhodnutí sp. zn. 26 Cdo 3662/2014, nepochybné, že i tato osoba musí být nezávislá. Za nezávislé třetí osoby však nepovažuje tzv. arbitrážní centra, které charakterizoval jako: „(...) *právnícké osoby, které nejsou stálými rozhodčími soudy, jež se zabývají organizováním rozhodčího řízení ad hoc, mají z této činnosti ekonomický prospěch a jako rozhodce jmenují opakovaně osoby, s nimiž mají dlouhodobé vztahy a poskytují jim při jejich rozhodovací činnosti servis. Obvykle jsou přitom navázány na podnikatele (jejich právní zástupce), kteří jim fakticky dávají práci tím, že do svých smluv začleňují rozhodčí doložky, v nichž pověřují rovněž opakovaně tuto právníckou osobu výběrem rozhodce.*“ Z tohoto důvodu bylo dovozeno, že: „*Je-li třetí osobou, která má podle rozhodčí smlouvy (doložky) vybrat rozhodce (...), právnícká osoba, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, jež rozhodce jmenuje (již bez výslovného odkazu na interní dokumenty, ale podle stejných principů)) z okruhu osob, s nimiž dlouhodobě*

---

⁷¹ Usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 10. července 2013, sp. zn. 31 Cdo 958/2012

⁷² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. září 2015, sp. zn. 23 Cdo 4460/2014

⁷³ Usnesení Ústavního soudu ze dne 25. října 2016, sp. zn. IV. ÚS 2524/16

spolupracuje, jejichž seznam i nadále vede a jejichž činnost organizačně a administrativně zajišťuje, nelze takto učiněný výběr rozhodce považovat za transparentní, což má za následek neplatnost rozhodčí doložky (...). Vůle stran vyjádřená v rozhodčí doložce nemůže být respektována, jelikož odporuje pravidlům spravedlivého procesu.“ Rovněž je nutno dodat, že řada závěrů ve výše uvedených rozhodnutích byla motivována snahou chránit spotřebitele ve sporech ze spotřebitelských smluv, jejichž rozhodování v rozhodčím řízení bylo zákonem č. 258/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o spotřebitelském úvěru, vyloučeno. V citovaném rozhodnutí však Nejvyšší soud dovodil, že zmíněná pravidla se uplatní obecně, i ve vztazích mezi podnikateli.⁷⁴

V obecné rovině se ztotožňují se závěry, že rozhodnutí sporu nezávislým a nestranným orgánem je nepominutelným atributem práva na spravedlivý proces, který je nutno respektovat i v rámci rozhodčího řízení a je potřeba vyžadovat tuto nezávislost a nestrannost i u třetí osoby, která má zvolit rozhodce, neboť její vztah k některé ze stran řízení či předmětu sporu by mohl mít stejné důsledky, jako kdyby tyto předpoklady byly naplněny u samotného rozhodce.

Na druhé straně je potřeba zvážit, zda lze automaticky považovat za netransparentní volbu rozhodce ze seznamu vedeného právníkou osobou, která není stálým rozhodčím soudem. Pokud zákon nezakazuje rozhodcům sdružovat se v rámci právnických osob a vydávat vnitřní pravidla a řády, nemůže být podle mého názoru takový postup bez dalšího považován za porušení zákona. Domnívám se, že by bylo vhodnější posuzovat transparentnost volby rozhodce samostatně u každého případu a zkoumat, zda byl v konkrétním případě rozhodce skutečně zvolen způsobem, který vylučuje jeho nezávislost a nestrannost. Z tohoto důvodu by bylo vhodnější, aby k tomuto posuzování docházelo až ve fázi rozhodování o zastavení exekuce, a to na základě konkrétních námitek a důkazů předložených povinným (například poukazem na konkrétní ustanovení rozhodčí smlouvy, z nichž plyne, že podnikatel ve vztazích se spotřebitelem začleňuje do svých smluv rozhodčí doložky, na základě kterých má spor rozhodnout rozhodce zařazený do určitého arbitrážního centra, s nímž podnikatel dlouhodobě za finanční odměnu spolupracuje), nikoliv ve fázi rozhodování o exekučním návrhu, v jejímž rámci se dokazování neprovádí. V situacích, kdy k volbě rozhodce ze seznamu vedeného právníkou osobou, která není stálým rozhodčím soudem zřízeným na základě zákona, došlo po vzájemné dohodě, na základě svobodné vůle osobou stran, zejména ve vztazích mezi podnikateli, považují výše uvedený přístup českých soudů za odporující principu autonomie

---

⁷⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. dubna 2015, sp. zn. 26 Cdo 3662/2014

vůle. Příliš přísná pravidla na výběr osoby rozhodce a z nich plynoucí častá nevykonatelnost rozhodčích nálezů mohou strany od možnosti rozhodnutí sporu v rozhodčím řízení odrazovat.

Problematický je i přístup ke stavení běhu promlčecích lhůt. Podle mého názoru rovněž nelze na všech účastnících rozhodčího řízení spravedlivě požadovat, aby si byly vědomi soudní judikatury, zejména v situacích, kdy nejde o osoby právně zastoupené, s potřebným vzděláním nebo dlouhodobými zkušenostmi s tímto způsobem řešení sporů. Pro oprávněného může být kritické, pokud po mnoha letech po zahájení rozhodčího řízení dojde k zamítnutí exekučního návrhu (nebo zastavení exekuce) pro nevykonatelnost rozhodčího nálezu, avšak zároveň dojde k promlčení nároků, které byly tímto rozhodčím nálezem přiznány. Jde tedy o další důvod, proč by měla být transparentnost volby rozhodce posuzována individuálně. Šlo by také uvažovat o přístupu, jenž zastává Pařízek, a to, že by i zahájení rozhodčího řízení na základě rozhodčí doložky obsahující netransparentní volbu rozhodce vedlo ke stavení běhu promlčecích lhůt, pokud by nebylo prokázáno, že si byl oprávněný přístupem soudní judikatury vědom. Povinný by tedy poté, co došlo k zahájení nalézacího soudního řízení ve vztahu k nároku, který byl dříve přiznán nevykonatelným rozhodčím nálezem, mohl vznést námitku promlčení opírající se například o soudní rozhodnutí vydaná v jiných, skutkově obdobných, právních věcech oprávněno, v nichž byla netransparentnost volby rozhodce konstatována.⁷⁵

Nejvyšší soud shledal v některých případech za vadnou i volbu konkrétního rozhodce některou ze stran. Například bylo dovozeno, že výběr rozhodce není transparentní, pokud je ponechán pouze na vůli jedné ze stran sporu - na budoucím žalobci. V takovém případě by mohla vzniknout nerovnováha v právech a povinnostech účastníků. S výběrem rozhodce proto musejí souhlasit oba účastníci.⁷⁶ Za přijatelné však považoval ujednání v rozhodčí smlouvě, na jehož základě by měl spor rozhodnout jeden z osmi výslovně určených rozhodců s tím, že k výběru konkrétního rozhodce dojde podáním žaloby. Argumentoval tím, že rozhodci byli v tomto případě určeni stálým a neměnným způsobem a výběr konkrétního rozhodce nezávisel zcela na vůli jedné ze stran, neboť všichni rozhodci byli jmenovitě určeni dohodou obou stran.⁷⁷

Netransparentnost určení jen některých rozhodců pak podle Nejvyššího soudu způsobuje absolutní neplatnost rozhodčí smlouvy v celém rozsahu, a to i v situaci, kdy byli někteří z těchto rozhodců určeni jmenovitě. Na takové ujednání nemůže být podle jeho názoru pohlíženo pouze jako na částečně neplatné, neboť by to způsobilo nejistotu v právních vztazích účastníků dané

---

⁷⁵ PAŘÍZEK, Igor. Postup věřitele po zrušení rozhodčího nálezu pro neplatnou rozhodčí doložku. *Právní rozhledy*, 2014, č. 20. s. 715

⁷⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. ledna 2015, sp. zn. 23 Cdo 3085/2014

⁷⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. září 2014, sp. zn. 33 Cdo 1616/2014

rozhodčí smlouvy (vykonatelnost rozhodčího nálezu by se odvíjela od toho, který z rozhodců spor skutečně rozhodnul).⁷⁸

Uvedené závěry považuji za ještě více diskutabilní. Nemožnost zvolení konkrétního rozhodce jen jednou ze stran sporu – žalobcem mi nepřijde příliš racionální. Nedomnívám se, že by v takovém případě byla narušena rovnost stran, neboť na straně žalobce se může ocitnout kterákoliv ze stran rozhodčí smlouvy. Vhodnějším přístupem by bylo zkoumat až konkrétní volbu, tedy zda žalobce skutečně zvolil zcela nezávislého rozhodce.

Rovněž se zcela neztotožňuji s názorem o absolutní neplatnost celé rozhodčí smlouvy, která obsahuje netransparentní volbu pouze některých rozhodců. Nejsm si jistá, zda by taková smlouva skutečně vnášela nejistotu do právních vztahů. Pokud by v konečném důsledku spor rozhodl některý z rozhodců, jehož volba byla transparentní, rozhodčí nález by nebyl zatížen žádnou vadou a vadná volba ostatních rozhodců by již nehrála žádnou roli.

3.3.3. Vykonatelnost rozhodčích nálezů

Vykonatelnost rozhodčích nálezů je upravena v § 28 odst. 2 RozŘ. Rozhodčí nálezy nabývají dnem jejich doručení účinky pravomocného rozsudku a jsou soudně vykonatelné, pokud je nelze přezkoumat ve smyslu § 27 RozŘ. RozŘ pak neobsahuje žádné ustanovení upravující lhůty k plnění v rámci rozhodčích nálezů. Souhlasím však s názorem Bělohlávka, že i přesto lze dovodit, že jde o nezbytnou náležitost rozhodčích nálezů ukládajících povinnost k plnění, a to na základě analogické aplikace OSŘ (§ 30 RozŘ), neboť RozŘ v tomto směru neobsahuje speciální právní úpravu.⁷⁹ Vykonatelnost rozhodčího nálezu tedy nastává uplynutím lhůty k plnění, která běží od jeho právní moci. Její neuvedení by mělo za následek materiální nevykonatelnost rozhodčího nálezu, neboť na rozhodčí nálezy nelze aplikovat domněnky upravené v § 261a odst. 2 OSŘ a § 40 odst. 2 EŘ. (k tomu viz závěry uvedené v 1. kapitole)

Ve vztahu k formální vykonatelnosti je nutno zmínit i § 28 odst. 1 RozŘ, podle něž se rozhodčí nálezy opatřují doložkou právní moci, není však již uložena povinnost opatřit je doložkou vykonatelnosti. Jelikož vykonatelnost rozhodčích nálezů nastává jako důsledek jejich právní moci, je mezi odbornou veřejností dovozováno, že při podání exekučního návrhu postačí předložení rozhodčího nálezu opatřeného doložkou právní moci a soud jako prejudiciální otázku posoudí, zda tento exekuční titul vykonatelnosti skutečně nabyt.⁸⁰

---

⁷⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. ledna 2015, sp. zn. 33 Cdo 68/2014

⁷⁹ BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, s. 829-890

⁸⁰ ŘEZNÍČEK, David. Vykonatelnost a výkon rozhodčích nálezů. *Bulletin advokacie*, 2018, č. 9, s. 43

3.4. Notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti

Notářské zápisy lze charakterizovat jako veřejné listiny, které sepisují notáři na základě NotŘ o právním jednání (§ 6 a § 62 NotŘ). Některé z nich pak mohou mít povahu exekučního titulu, případně evropského exekučního titulu (§ 71a až 71c NotŘ). V praxi jde zřejmě o nejproblematictější skupinu exekučních titulů.

3.4.1. Typy notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti

Podle současné právní úpravy lze sepsat notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti o jednostranném i vícestranném právním jednání. Kromě obecných (formálních) náležitostí pro sepisování notářských zápisů, zakotvených zejména v § 68 NotŘ, musejí notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti obsahovat i náležitosti zvláštní, specifické pro jejich jednotlivé typy, upravené v § 71a a 71b NotŘ. Tyto náležitosti jsou předpokladem jejich materiální vykonatelnosti vedle náležitostí zakotvených v § 261a odst. 1 OSŘ.⁸¹ Je však nutno zdůraznit, že jde o požadavky do značné míry obdobné. Specifickou náležitostí notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti je svolení zavázaného účastníka, aby byl podle nich nařízen a proveden výkon rozhodnutí (vedena exekuce) a aby byly exekučním titulem, pokud svou povinnost nesplní řádně a včas (dále jen „svolení k vykonatelnosti“).

V rámci § 71a odst. 1 NotŘ je upraven notářský zápis o dvou či vícestranném právním jednání, jehož obsahem je závazek dlužníka splnit peněžitý dluh vyplývající ze závazkového právního vztahu zakládaného právním jednáním, o kterém je notářský zápis.

V § 71a odst. 2 NotŘ je upraven notářský zápis o jednostranném právním jednání, jehož obsahem je uznání peněžitého dluhu. V souladu s § 2053 OZ, upravujícího uznání dluhu, musí být jeho součástí zejména uvedení výše a důvodů dluhu. S ohledem na skutečnost, že uznání dluhu zakládá ve smyslu tohoto ustanovení vyvratitelnou domněnku existence dluhu v okamžiku jeho uznání, musí se tento notářský zápis týkat dluhu již existujícího, tj. nelze uznat dluh pod podmínkou, že teprve vznikne.

V § 71b NotŘ je upraven notářský zápis o dohodě, kterou se účastník zavazuje splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka vyplývající ze závazkového právního vztahu. Na rozdíl od notářského zápisu upraveného v § 71a odst. 1 NotŘ se tento notářský zápis bude vztahovat zejména na závazkové právní vztahy založené mimo rámec tohoto notářského zápisu a jeho obsahem může být i jiné než peněžité plnění.⁸²

---

⁸¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. ledna 2005, sp. zn. 20 Cdo 207/2004

⁸² JINDŘICH, Miloslav. In BÍLEK, Petr a kol. *Notářský řád. Komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, s. 362-365

3.4.2. Povaha notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti a jejich přezkum

Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti se od ostatních exekučních titulů liší tím, že nejde o výsledek autoritativního rozhodování, ale o kvalifikovanou formu osvědčení právního jednání.⁸³ Absence možnosti podat proti takovému aktu jakékoliv opravné prostředky vedla v praxi k podávání určovacích žalob, jejímž výsledkem by mělo být určení, že obsah notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti není v souladu s hmotným právem. Nejvyšší soud se proto musel zabývat tím, jakým způsobem je možno bránit se proti notářským zápisům se svolením k vykonatelnosti s ohledem na jejich povahu. V rozhodnutí sp. zn. 21 Cdo 267/2000 jasně uvedl, že notářský zápis se svolením k vykonatelnosti skutečně nemá povahu rozhodnutí, ale veřejné listiny (§ 6 NotŘ), a jako takový proto nezakládá právní účinky, které zákon s rozhodnutími spojuje - zejména nenabývá právní moci, není závazný pro všechny orgány ve smyslu § 159a OSŘ a nepředstavuje překážku věci pravomocně rozhodnuté, která by vylučovala projednání věci, která je jeho předmětem, před orgánem, který k tomu má pravomoc. Výslovně uvedl, že: „(...) notářský zápis se svolením k vykonatelnosti má jen formální charakter, neboť obsahuje takové náležitosti, které jsou potřebné k tomu, aby byl jako titul pro soudní výkon rozhodnutí vykonatelný; notář jej sepíše na základě dohody oprávněné a povinné osoby, aniž by byl oprávněn zkoumat její podklad v hmotném právu, a na základě prohlášení povinné osoby, jímž svoluje k jeho vykonatelnosti. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti není sám o sobě samostatným zavazovacím důvodem a ani se jím nezakládá domněnka o existenci dluhu v době jeho sepsání.“

Na uvedené závěry však navázal tím, že pro nařízení výkonu rozhodnutí podle notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti není podstatné, zda odpovídá skutečným hmotněprávním vztahům mezi účastníky, ale pouze, zda splňuje předepsané formální a materiální náležitosti. Nemožnost posouzení věcné správnosti exekučních titulů ve fázi rozhodování o návrhu na výkon rozhodnutí se totiž vztahuje na všechny exekuční tituly, tedy i na notářské zápisy se svolením k vykonatelnosti. Skutečnost, že obsah notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti není v souladu s hmotným právem, proto není překážkou nařízení jeho výkonu. Je-li však nařízen výkon notářského zápisu k vymožení povinnosti, na kterou oprávněný nemá podle hmotného práva nárok, jde o důvod pro zastavení výkonu rozhodnutí ve smyslu § 268 odst. 1 písm. h) OSŘ, a to i bez návrhu, nikoliv pro podání určovací žaloby. Jestliže notářský zápis není sám o sobě samostatným zavazovacím důvodem a nezakládá

---

⁸³ MÁDR, Jaroslav. In JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha V. § 251-376 občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2019, s. 134

oprávněnému právní důvod pro přijetí plnění, nelze akceptovat, aby na jeho základě bylo vymáháno plnění, na které nemá oprávněný podle hmotného práva nárok a které by byl následně povinen jako bezdůvodné obohacení vrátit.

Závěrem Nejvyšší soud dovodil, že samotná dohoda mezi povinným a oprávněným vtělená do notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti nemá hmotněprávní povahu, ale jde pouze o jednu z náležitostí, které musí tato listina obsahovat, aby mohla být považována za vykonatelný exekuční titul (jde tedy o zákonem předpokládaný procesněprávní úkon). Tato dohoda sama o sobě proto nemá za následek vznik, změnu nebo zánik práv nebo povinností účastníků právního vztahu⁸⁴ a význam této dohody je omezen pouze na exekuční poměry. Pokud nedojde k naplnění podmínky uvedené v notářském zápisu (tj. že povinný nesplní uvedenou povinnost řádně a včas) a ten nezíská povahu exekučního titulu, stává se dohoda obsažená v notářském zápisu bezpředmětnou, neboť právním důvodem plnění povinného (dlužníka) je smlouva, ve vztahu k níž byl notářský zápis sepsán, nikoliv tento notářský zápis samotný.⁸⁵

Je nutno uvést, že uvedené závěry byly dovozeny pouze ve vztahu k notářskému zápisu dnes upraveném v § 71b NotŘ, neboť možnost sepsání notářských zápisů upravených v § 71a odst. 1 a 2 NotŘ nebyla v době vydání citovaného rozhodnutí v NotŘ výslovně upravena. Tyto notářské zápisy mají odlišnou povahu. Lze souhlasit s názorem Höniga, podle kterého notářské zápisy sepsané na základě § 71a odst. 1 a 2 NotŘ mají hmotněprávní povahu, neboť na jejich základě dochází ke vzniku závazkového právního vztahu nebo k uznání dluhu.⁸⁶ I na tyto notářské zápisy však lze aplikovat výše uvedené závěry týkající se možnosti jejich přezkumu a obrany proti nim.

Považuji dále za nepochybné, že pouze výsledky rozhodování orgánů nadaných rozhodovací pravomocí mohou nabývat závaznosti pro účastníky nebo vytvářet překážku věci rozhodnuté. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti však vzniká na základě svobodné vůle účastníků, nikoliv jako projev autoritativního postavení notáře. Jeví se tedy jako rozumné, že je možno neexistenci opravných prostředků proti notářskému zápisu „kompenzovat“ možností vést nalézací soudní řízení o povinnosti, která je jeho obsahem, aniž by musel být zrušen. Ačkoliv se přezkum věcné správnosti notářského zápisu v rámci řízení o zastavení exekuce může jevit jako narušení podstaty exekučního řízení, je podle mého názoru potřeba, aby byla

---

⁸⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. října 2000, sp. zn. 21 Cdo 267/2000

⁸⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. ledna 2005, sp. zn. 20 Cdo 207/2004

⁸⁶ HÖNIG, Ondřej. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti jako exekuční titul. *Komorní listy*, 2018, č. 4, s. 22

povinnému poskytnuta nějaká možnost obrany proti notářskému zápisu, který je v rozporu s hmotným právem, neboť tento předpoklad není před zahájením exekuce, na rozdíl od jiných exekučních titulů, žádným orgánem posuzován. Tento přezkum by se pak měl odehrát právě v rámci řízení o zastavení exekuce, které je spojeno s dokazováním, nikoliv při posuzování exekučního návrhu.

V obecné rovině lze rovněž souhlasit se závěrem, že notářský zápis sepsaný na základě § 71b NotŘ není důvodem vzniku určité povinnosti, ale pouze způsobem, prostřednictvím kterého ji lze vymáhat, aniž by bylo nutno předtím absolvovat soudní řízení. Tento notářský zápis lze totiž sepsat i ve vztahu k povinnosti, která vznikla mimo jeho rámec nebo k takové, která nevznikla na základě právního jednání (k tomu viz. následující podkapitola). To však neznamená, že by tento notářský zápis jako celek nikdy nezpůsobil hmotněprávní účinky. Jestliže prostřednictvím tohoto notářského zápisu došlo k založení závazkového právního poměru (předtím, než byla do právního řádu zakotvena možnost sepsání notářského zápisu upraveného v § 71a odst. 1 NotŘ), nelze přijmout závěr, že tento notářský zápis nevyvolává žádné hmotněprávní účinky, neboť ta část, v níž je obsažen hmotněprávní úkon, je právním důvodem vzniku vymáhané povinnosti. Pokud by byl takový notářský zápis prohlášen za nevykonatelný, nemá tento závěr žádný vliv na platnost hmotněprávní dohody v tomto zápise obsažené.

Povaha notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti, jakožto „neautoritativního“ exekučního titulu, má však vliv na přezkum požadavků jeho formální a materiální vykonatelnosti. Ústavním soudem bylo v nálezu sp. zn. III. ÚS 3347/12 dovozeno, že: *„Okolnost, že věřitel nemusí k získání exekučního titulu „absolvovat“ nalézací řízení, je adekvátně kompenzována požadavky zvýšené míry nároků na dodržení formálních náležitostí notářského zápisu, které tím nelze vnímat – samy o sobě – jako „svévolné“ popření principu „autonomie vůle“ (...), nýbrž jako požadavky rovněž opodstatněné (práva povinného adekvátně šetřící) pro ustavení předpokladů exekučního uplatnění předmětného titulu; z povahy věci se coby přirozený korektiv pro jejich formulaci klade podmínka, aby v něm zakotvené povinnosti byly reálně vymožitelné.“*⁸⁷ V této souvislosti lze poukázat na některá další rozhodnutí.

Již v rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 4 Cz 34/76 bylo dovozeno, že pokud notářský zápis nemá: *„takové náležitosti, bez nichž by nebylo možno rozeznat formu notářského zápisu, účastníky nebo další osoby zúčastněné na úkonu, nebo takové náležitosti, které jsou nezbytnou náležitostmi notářského zápisu (...), nelze tuto písemnost považovat za notářský zápis, a tedy za*

---

⁸⁷ Nález Ústavního soudu ze dne 23. října 2014, sp. zn. III. ÚS 3347/12

veřejnou listinu (...).⁸⁸ Takový notářský zápis tedy nemůže být ani způsobilým exekučním titulem a nelze jej vykonat.

Soudní judikaturou byl rovněž shledán za nevykonatelný notářský zápis, který pouze obsahoval prohlášení, že totožnost účastníků byla zjištěna „zákonitým způsobem“, neboť šlo o absenci jedné z formálních náležitostí. NotŘ ve znění do 31. 12. 2013 totiž vyžadoval, aby notářský zápis obsahoval údaj o tom, jak byla ověřena totožnost účastníků, svědků, důvěrníků a tlumočnicků [§ 63 písm. e) NotŘ].⁸⁹ Domnívám se, že uvedené závěry nejsou již nadále aplikovatelné, neboť NotŘ v aktuálním znění vyžaduje pouze „údaj o tom, že byla notáři prokázána totožnost účastníků, svědků, důvěrníků, tlumočnicků a zástupců účastníků anebo údaj o tom, že je notář zná osobně, a je-li účastníkem nebo zástupcem účastníka právnická osoba, údaj o tom, že byla notáři prokázána její existence a totožnost toho, kdo ji zastupuje.“⁹⁰ Aktuální znění NotŘ tedy nevyžaduje uvedení způsobu ověření totožnosti, ale pouze informace o tom, že k tomu došlo. Notářské zápisy sepsané do 31. 12. 2013 se však budou posuzovat podle předchozí právní úpravy.

Ačkoliv souhlasím s názorem, že je potřeba ve zvýšené míře dbát na dodržení náležitostí notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti, neboť k jeho skutečnému přezkumu dochází až v řízení o zastavení exekuce, je důležité, aby soud vždy zkoumal, zda notářský zápis skutečně obsahuje takový nedostatek, pro který jej nelze vykonat. Zbytečně formalistické považování notářských zápisů za nevykonatelné může od možnosti jejich sepsování demotivovat.

Výše uvedené závěry se však projevují i v další rovině. Nejvyšší soud zastává názor, že pokud oprávněný nemá na plnění vymáhané na základě notářského zápisu podle hmotného práva nárok, může být výkon rozhodnutí zastaven i poté, co došlo k vymožení plnění. Argumentoval tím, že ačkoliv v obecné rovině platí, že pokud po vydání rozhodnutí zaniklo právo jím přiznané, lze výkon zastavit jen tehdy, nebylo-li již vymoženo [§ 268 odst. 1 písm. g) OSŘ], má uvedené pravidlo výjimky. Soudní judikatura totiž dovodila, že pokud je výkon rozhodnutí veden na základě rozhodnutí, které se nestalo vykonatelným nebo které bylo po nařízení výkonu rozhodnutí zrušeno, jde o neoprávněný zásah do majetkových práv povinného a o bezdůvodné obohacení a takové řízení je nutno zastavit i poté, co došlo k vymožení plnění. Z § 268 odst. 1 písm. a) a b) OSŘ překážka tohoto postupu neplyne. Obdobně je pak nutno přistupovat i k notářským zápisům se svolením k vykonatelnosti, pokud je v jejich rámci

---

⁸⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30. dubna 1976, sp. zn. 4 Cz 34/76

⁸⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. října 2001, sp. zn. 21 Cdo 1012/2000

⁹⁰ § 63 odst. 1 písm. e) zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

uložena povinnost, na kterou nemá oprávněný podle hmotného práva nárok.⁹¹ Takový přístup je poměrně problematický. Zákonem ani uvedeným rozhodnutím totiž není stanovena lhůta, do kdy je možno zastavení řízení z uvedených důvodů navrhnout. Oprávněný se tak pak ocitá v nejistém postavení, neboť ani po několika letech po vymožení plnění si nemůže být jist, že jde o konečný stav. Racionální se mi v této souvislosti jeví názor Svobody, který se domnívá, že zastavit výkon rozhodnutí z výše uvedených důvodů by mělo být možné pouze tehdy, pokud povinný podal návrh na tento postup ještě před vymožením uložené povinnosti, ačkoliv k rozhodnutí o něm došlo později. V takovém případě totiž využil práva, které je mu právní úpravou poskytnuto na obranu před notářským zápisem, který není v souladu s hmotným právem.⁹²

3.4.3. Notářské zápisy o dohodě, kterou se účastník zavazuje splnit pohledávku nebo jiný nárok druhého účastníka vyplývající ze závazkového právního vztahu

Ke konkretizaci požadavků na vykonatelnost notářských zápisů, které lze dnes podřadit pod § 71b NotŘ, došlo již v rozhodnutí 21 Cdo 2020/98, v jehož rámci Nejvyšší soud dovodil, že: *„(...) notářský zápis je titulem pro soudní výkon rozhodnutí, jestliže splňuje formální náležitosti stanovené pro sepisování notářských zápisů o právních úkonech uvedené zejména v § 62 a násl. notářského řádu, jestliže obsahuje dohodu osoby oprávněné ze závazkového právního vztahu (zpravidla věřitele) s osobou ze závazkového právního vztahu povinnou (zpravidla dlužníkem), v níž jsou přesně individualizovány oprávněná a povinná osoba a vyznačeny právní důvod plnění (tj. vylíčeny rozhodné skutečnosti, na nichž se plnění zakládá), předmět plnění (tj. přesný obsah a rozsah plnění) a doba plnění (tj. přesně a určitě určena doba, do které se povinná osoba zavazuje předmět plnění poskytnout oprávněné osobě), a jestliže osoba povinná v něm svolila k vykonatelnosti.“*

NotŘ ve svém dřívějším znění výslovně nevymezoval účastníky notářského zápisu. Již v rámci citovaného rozhodnutí však bylo dovozeno, že, s výjimkou prohlášení o svolení k vykonatelnosti, které činí pouze povinný, může být vyznačení ostatních náležitostí notářského zápisu provedeno jen na základě shodných prohlášení oprávněného a povinného. Tyto osoby mohou být buď účastníky jediného zápisu (sepsaného za jejich současné přítomnosti nebo formou pokračování v notářském zápisu ve smyslu § 62 odst. 2 NotŘ) nebo může k projevu vůle obsaženého v notářském zápisu sepsaném jen s jednou z těchto osob přistoupit formou

---

⁹¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. března 2014, sp. zn. 21 Cdo 3266/2013

⁹² SVOBODA, Karel. Exekuce na základě notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti. *Právní rozhledy*, 2018, č. 6, s. 206

samostatného zápisu druhá z nich. Nejvyšší soud argumentoval samotnou povahou notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti, které představují jakousi formu „smíru“ mezi věřitelem a dlužníkem o alespoň některých vzájemných právech a povinnostech a umožňují oprávněnému, aby na jejich základě mohl uvedené povinnosti vymáhat, aniž by k tomu potřeboval jiný exekuční titul.

Konečně v rámci tohoto rozhodnutí Nejvyšší soud dovedl, že součástí notářského zápisu nemusí nutně být doslovné znění právního důvodu vzniku závazku (tedy například doslovné znění smlouvy), na jehož základě vznikla povinnost, kterou může oprávněný na základě notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti vymáhat. Argumentoval přitom tím, že: „(...) *smyslem a účelem notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti je, aby oprávněná osoba mohla bez zvláštního řízení a rozhodnutí cestou soudního rozhodnutí vymáhat splnění povinnosti, o níž není mezi účastníky právního vztahu sporu o tom, že ji osoba povinná musí oprávněné osobě splnit; není proto žádný důvod k tomu, aby možnost vymáhat splnění povinnosti pomocí notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti měla být omezena jen na ty právní vztahy, které by vznikly na základě právního úkonu pojatého do zápisu.*“ To však samozřejmě nevylučuje, že by notářský zápis o takovém hmotněprávním úkonu nemohl být obsažen ve stejné listině. Je však nutné jejich odlišení a nezaměňování. Exekučním titulem, jak již bylo uvedeno výše, totiž není tento hmotněprávní úkon, ale samotný notářský zápis.⁹³

Jinak řečeno, tento úkon není podstatnou náležitostí notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti a jeho případné vtělení do stejné listiny nemá vliv na posouzení formální či materiální vykonatelnosti notářského zápisu.⁹⁴

Je však nutno podotknout, že soudní judikatura dovedla, že pokud má být některá z podstatných náležitostí notářského zápisu nahrazena odkazem na hmotněprávní úkon, je takový postup přípustný pouze tehdy, je-li tento úkon obsažen v téže listině jako zápis obsahující svolení k vykonatelnosti nebo pokud představují formálně zápis jediný a svolení k vykonatelnosti se k těmto náležitostem vztahuje.⁹⁵

Tento přístup je mimo jiné odůvodněn tím, že se jeví jako nelogické, aby nemohl být na základě notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti vymáhán závazek, který vzniknul již dříve, anebo závazek vzniklý z jiného právního důvodu než z právního jednání (typicky

---

⁹³ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. dubna 1999, sp. zn. 21 Cdo 2020/98

⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. ledna 2005, sp. zn. 20 Cdo 207/2004

⁹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. března 2004, sp. zn. 20 Cdo 12/2003

z náhrady škody či bezdůvodného obohacení), který se tímto způsobem činí vymahatelný mimo soudní řízení.⁹⁶

Pro strany je nepochybně praktické, že pro sepsání notářského zápisu upraveného v § 71b NotŘ nemusejí být nutně přítomny ve stejný čas na stejném místě, ale je možné, aby tento zápis sepsaly postupně. Popření možnosti sepsat notářský zápis se vztahu k povinnosti sjednané mimo jeho rámec nebo vzniklé z jiného právního důvodu než z právního jednání, by podle mého názoru bylo nepřiměřeným omezením autonomie vůle. Jako racionální pak hodnotím možnost odkázat při specifikaci některé náležitosti notářského zápisu na hmotněprávní úkon, který je jeho součástí. Takový postup je užitečný zejména při sjednávání rozsáhlých smluv, kdy by opakované přepisování konkrétních údajů mohlo způsobit zbytečné chyby.

3.4.4. Doba plnění a vykonatelnost notářských zápisů

Již bylo zmíněno, že notářský zápis se svolením k vykonatelnosti nenabývá vlastnosti typické pro rozhodnutí, zejména právní moc. Nezbytnou náležitostí, kterou musí obsahovat, aby mohl získat povahu exekučního titulu, je proto svolení k vykonatelnosti. To bylo v rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 21 Cdo 2020/98 charakterizováno jako „*takové prohlášení (projev vůle) povinné osoby, z něhož vyplývá, že povinná osoba souhlasí (svoluje) s tím, aby notářský zápis byl (v případě, že v určené době neposkytne osobě oprávněně řádně stanovený předmět plnění) bez dalšího titulem pro výkon rozhodnutí.*“⁹⁷ Lze tedy dovodit, že notářský zápis nabývá vykonatelnosti uplynutím uvedené doby k plnění, nikoliv jeho sepsáním. Právě nesprávné vymezení doby k plnění je v praxi častým důvodem nevykonatelnosti notářských zápisů.

Soudní judikaturou bylo dovozeno, že svolení k vykonatelnosti má procesněprávní povahu, neboť jeho smyslem a účelem je vznik exekučního titulu. Povinný však svoluje k vykonatelnosti až tehdy (pro případ), že z jeho strany nedojde k řádnému a včasnému splnění povinnosti obsažené v notářském zápise (tj. v budoucnu dojde z jeho strany k absenci solučního úkonu). Z těchto závěrů vyplývá, že uvedené prohlášení musí směřovat do budoucna a není možné, aby doba plnění uplynula již k podpisu notářského zápisu účastníky. Doba plnění proto nemůže být sjednána tak, že dlužník pouze uzná, že pohledávka, o níž pořizuje notářský zápis, je již splatná.⁹⁸ Takový přístup se mi jeví jako poněkud omezující. Jak již bylo uvedeno výše, notářský zápis může být sepsán i k povinnosti, která vznikla dříve, mimo jeho rámec, a která

---

⁹⁶ Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. června 1998, sp. zn. 44 Co 249/98

⁹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. dubna 1999, sp. zn. 21 Cdo 2020/98

⁹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. listopadu 2002, sp. zn. 20 Cdo 533/2002

tedy již může být dávno splatná a strany ji takto pouze činí vymahatelnou. Uvedený přístup však nutí oprávněného k tomu, aby poskytl povinnému ještě dodatečnou lhůtu k plnění, přestože oba souhlasí s tím, aby k vymáhání povinnosti došlo ihned po sepsání notářského zápisu. Domnívám se proto, že vhodnějším přístupem by bylo, aby notářský zápis mohl obsahovat ujednání, že zavázaný účastník poskytuje souhlas s jeho vykonatelností ke dni jeho sepsání.

Poměrně častým důvodem vedoucím k nevykonatelnosti notářských zápisů je rovněž formulace povinnosti zaplatit smluvní pokutu, kdy je tato nesprávně požadována „do zaplacení“. Naopak úroky z prodlení tímto způsobem požadovat lze.⁹⁹ V této souvislosti odkazují na závěry uvedené v 1. kapitole této práce. Ústavní soud však ve vztahu k notářským zápisům modifikoval způsob, jakým musí být povinnost platit úroky z prodlení formulována. Podle jeho názoru jde o popření autonomie vůle, pokud je považován za nevykonatelný notářský zápis, který neobsahuje výslovné určení počátku či konce povinnosti platit úroky z prodlení, neboť dovozuje, že v takovém případě je jediným možným výkladem, že tato povinnost vzniká k prvnímu dni prodlení dlužníka a zaniká společně se zánikem pohledávky (zaplacením či jiným způsobem). Rovněž nepovažuje za neurčitou povinnost platit úroky z prodlení v zákonné výši, neboť právní úprava definuje způsob výpočtu úroků z prodlení a je tedy nutno přijmout závěr, že jsou požadovány úroky z prodlení ve výši stanovené nařízením vlády.¹⁰⁰ Ačkoliv oceňuji snahu zachovat vykonatelnost notářských zápisů alespoň v některých případech, skutečnost, že zákon určuje počátek a konec vzniku povinnosti platit úroky z prodlení, neznamená, že je oprávněný skutečně povinen požadovat zaplacení úroku z prodlení za celé toto období. Naopak považuji za racionální možnost sjednání povinnosti platit úroky z prodlení v zákonné výši, neboť právní úprava poskytuje jasný způsob jejich výpočtu a z uvedeného ujednání je zároveň zřejmé, že mezi stranami nedošlo ke sjednání odlišné výše.

3.5. Vykonatelná rozhodnutí a jiné exekuční tituly orgánů veřejné moci

Rozhodnutí a jiné exekuční tituly orgánů veřejné moci představují co do rozmanitosti asi nejširší skupinu exekučních titulů, neboť k jejich vydávání dochází na základě značného množství právních předpisů. Pokus o výčet všech těchto titulů zcela přesahuje rozsah této práce. Z toho důvodu se v rámci této podkapitoly pokusím pouze rámcově přiblížit, jaké typy exekučních titulů mohou do této kategorie spadat. Na úvod je však nutno připomenout, že

---

⁹⁹ Srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. března 2005, sp. zn. 20 Cdo 2737/2004 nebo Nález Ústavního soudu ze dne 23. října 2014, sp. zn. III. ÚS 3347/12

¹⁰⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 1. listopadu 2016, sp. zn. III. ÚS 1320/16

výkon titulů spadajících do této kategorie je na základě OSŘ přípustný pouze tehdy, nevykonávají-li se ve správním či daňovém řízení (§ 274 OSŘ). Zpravidla je proto jejich vymáhání možné pouze na základě EŘ.

3.5.1. Orgán veřejné moci

OSŘ ani EŘ pojem „orgán veřejné moci“ blíže nedefinují. Definici tohoto pojmu lze najít v množství právních předpisů, nejde však o definici jednotnou.¹⁰¹ Mádr v této souvislosti dovozuje, že: „(..) za orgány veřejné moci ve smyslu komentovaného ustanovení je třeba považovat veškeré orgány, které jsou podle zákona (kteréhokoliv) oprávněny autoritativně rozhodovat o individuálních právech a povinnostech fyzických a právnických osob.“ Pod tuto definici však nezařazuje civilní soudy a jiné orgány, jejichž rozhodnutí spadají do některé výslovně upravené kategorie exekučních titulů.¹⁰² S uvedenou definicí se ztotožňují, neboť je v souladu s definicí pojmu „orgán veřejné moci“ zastávanou v rámci soudní judikatury. Nejvyšší soud dovozuje, že stát vykonává veřejnou moc prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní a za určitých podmínek prostřednictvím dalších subjektů, přičemž kritériem pro posouzení, zda je určitý subjekt orgánem veřejné moci je skutečnost, zda tento subjekt rozhoduje o právech a povinnostech jiných osob a tato rozhodnutí jsou státní mocí vynutitelná nebo do nich může stát zasahovat.¹⁰³

Mádr na základě výše uvedených závěrů za orgány veřejné moci považuje především správní orgány ve smyslu § 1 odst. 1 SŘ, tj. orgány moci výkonné, územních samosprávných celků, jiné orgány a fyzické a právnické osoby, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy. Výslovně pak zmiňuje orgány nemocenského pojištění, sociálního zabezpečení a všeobecného zdravotního pojištění. Dále za orgán veřejné moci považuje i:

- Český telekomunikační úřad, který je oprávněn ukládat a vybírat pokuty a poplatky na základě ElKom. Tyto povinnosti je však sám oprávněn vymáhat jako exekuční správní orgán, a jejich výkon na základě OSŘ je proto vyloučen. Výkonu těchto titulů na základě EŘ však nic nebrání. Specifickými jsou rozhodnutí vydávaná při rozhodování sporů na základě § 129 ElKom, u nichž uvedené pravidlo neplatí, a je tedy přípustný jejich výkon na základě OSŘ i EŘ.
- Samosprávné profesní komory (například lékařskou, advokátskou či notářskou), které jsou oprávněny na základě právních předpisů upravujících jejich činnost vydávat rozhodnutí o

---

¹⁰¹ Například § 10 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů, § 2 písm. c) zákona č. 111/2009 Sb., o základních registrech, ve znění pozdějších předpisů nebo § 1 odst. 1 písm. a) zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů

¹⁰² MÁDR, Jaroslav. In JIRSA a kol.: *Občanské soudní řízení...*, s. 135

¹⁰³ Usnesení Ústavního soudu ČSFR ze dne 9. června 1992, sp. zn. I. ÚS 191/92

uložení peněžité pokuty jako druhu kárného či disciplinárního opatření. Výkon těchto povinností je přípustný na základě OSŘ i EŘ, neboť zvláštní právní předpisy neumožňují jejich výkon ve správním či daňovém řízení.

- Orgány ve služebních nebo obdobných vztazích, které vydávají rozhodnutí o peněžitém plnění (například na základě § 195 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů či na základě § 152a zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání).¹⁰⁴

V odborné literatuře¹⁰⁵ i judikatuře¹⁰⁶ bývají rozhodnutí některých výše uvedených orgánů řazena pod § 274 odst. 1 písm. h) OSŘ. Domnívám se, že důvodem tohoto přístupu je skutečnost, že výčet titulů pro výkon rozhodnutí v OSŘ se v průběhu jeho existence několikrát měnil a nezahrnoval výslovně všechna uvedená rozhodnutí, která pak bylo skutečně nutno podřazovat pod § 274 odst. 1 písm. h) OSŘ. Pojem „orgán veřejné moci“ však lze, jak bylo uvedeno výše, vykládat velice široce, a proto se domnívám, že všechny uvedené orgány lze na základě současné právní úpravy považovat za orgány veřejné moci.

3.5.2. Rozhodnutí orgánů veřejné moci

Za vykonatelná rozhodnutí orgánů veřejné moci lze považovat zejména rozhodnutí vydávaná na základě SŘ, a to ve všech jeho formách, tj. správní rozhodnutí v užším slova smyslu, usnesení a příkazy. Za exekuční titul pak SŘ výslovně považuje smír schválený správním orgánem [§ 104 písm. b) SŘ]. Významnou skupinou rozhodnutí orgánů veřejné moci jsou rovněž rozhodnutí vydávaná na základě DŘ, který za exekuční tituly výslovně považuje výkaz nedoplatků sestavený z údajů evidence daní, vykonatelné rozhodnutí, kterým je stanoveno peněžité plnění nebo vykonatelný zajišťovací příkaz (§ 176 odst. 1 DŘ). Z širokého spektra dalších rozhodnutí orgánů veřejné moci vydávaných na základě zvláštních právních předpisů lze příkladem uvést: rozhodnutí vydávaná na základě PřestZák, rozhodnutí České školní inspekce o přestupcích vydávaná na základě ŠkolZ, platební výměry a výkazy nedoplatků zdravotních pojišťoven vydávané na základě VeřZp, rozhodnutí o přestupcích, platební výměry a výkazy nedoplatků vydávané na základě OrgSocZab, rozhodnutí vydávaná na základě StScPod,¹⁰⁷ rozhodnutí děkana veřejné vysoké školy o vyměření poplatku spojeného

---

¹⁰⁴ MÁDR, Jaroslav. In JIRSA a kol.: *Občanské soudní řízení...*, s. 135-136

¹⁰⁵ Například LEVÝ, Jiří. In SVOBODA a kol.: *Občanský soudní řád...*, s. 1135-1138 či KRBEK, Pavel. In DRÁPAL, BUREŠ a kol.: *Občanský soudní řád...*, s. 2289-2290

¹⁰⁶ Například Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2011, sp. zn. 33 Cdo 2659/2009 ve vztahu k samosprávným profesním komorám

¹⁰⁷ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ a kol.: *Exekuční řád...*, s. 234 - 261

se studiem,¹⁰⁸ rozhodnutí vydaná na základě CelZ či rozhodnutí vydaná na základě OchVeřZdr.¹⁰⁹

K zajištění materiální vykonatelnosti rozhodnutí orgánů veřejné moci v otázce specifikace oprávněného je v soudní judikatuře zastáván názor, že orgán veřejné moci je oprávněn podat exekuční návrh i tehdy, pokud mu exekuční titul výslovně žádné právo vůči povinnému nepřiznává. Podmínkou je, aby byl jasně a určitě specifikován v záhlaví tohoto exekučního titulu a jeho legitimace vyplývala z právního předpisu. Řada právních předpisů totiž nevyžaduje, aby byl správní orgán označen ve výroku rozhodnutí, neboť on sám není účastníkem řízení. Mnoho povinností je navíc ukládáno ve veřejném zájmu, a nelze proto konkrétně určit, vůči komu má povinný uloženou povinnost splnit. Zpravidla je však stanoveno, kdo je oprávněn její splnění vymáhat.¹¹⁰

3.5.3. Vykonatelnost rozhodnutí a jiných exekučních titulů orgánů veřejné moci

Jestliže bylo výše uvedeno, že v rámci této práce není možné podat kompletní výčet všech exekučních titulů vydávaných orgány veřejné moci, tím spíše není možné zabývat se speciální právní úpravou vykonatelnosti u každého z nich. V rámci této podkapitoly se proto zaměřím pouze na vykonatelnost upravenou v rámci SŘ a DŘ, které představují obecnou právní úpravu.

V rámci SŘ je vykonatelnost upravena společně pro správní rozhodnutí v užším smyslu i pro usnesení v § 74 SŘ. Rozhodnutí jsou obecně vykonatelná současně s nabytím právní moci nebo pozdějším dnem, který však musí být uveden v jejich výrokové části. Pokud odvolání proti rozhodnutí nemá odkladný účinek, je rozhodnutí vykonatelné již oznámením ve smyslu § 72 SŘ. Pokud rozhodnutí ukládá povinnost k plnění, je vykonatelné, pokud již nabylo právní moci a zároveň uplynula lhůta k plnění. Pokud odvolání proti takovému rozhodnutí nemá odkladný účinek, je vykonatelné oznámením ve smyslu § 72 SŘ nebo uplynutím lhůty k plnění, byla-li stanovena. Příkaz, proti němuž nebyl podán odpor, se stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím (§ 150 odst. 3 SŘ).¹¹¹ Je potřeba zdůraznit, že SŘ nestanoví žádnou podpůrnou lhůtu k plnění pro případ, že není v rozhodnutí výslovně stanovena. Je tedy vždy nutno zohlednit, zda takovou lhůtu k plnění ukládá právní předpis, na jehož základě bylo určité

---

¹⁰⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. září 2012, sp. zn. 20 Cdo 2386/2012

¹⁰⁹ HLAVSA, Petr, DÁVID, Radovan, KOJAN, Michal. *Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí. Poznámkové vydání s judikaturou*. Praha: Leges, 2013, s.79

¹¹⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. července 2002, sp. zn. 20 Cdo 134/2002

¹¹¹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

rozhodnutí (vedle SŘ) vydáno, jinak by bylo nutno považovat jej za materiálně nevykonatelné.¹¹²

Vykonatelnost rozhodnutí v daňovém řízení je upravena v § 103 DŘ. Vykonatelné je rozhodnutí, které je účinné ve smyslu § 101 DŘ a proti němuž se nelze odvolat nebo pokud toto odvolání nemá odkladný účinek a jestliže zároveň uplynula lhůta k plnění, byla-li stanovena. Vykonatelnost zajišťovacího příkazu je pak speciálně upravena v § 167 DŘ. Součástí zajišťovacího příkazu je zpravidla uložení 3 denní lhůty ke splnění povinnosti. Hrozí-li však nebezpečí z prodlení, je takový zajišťovací příkaz vykonatelný okamžikem oznámení daňovému subjektu.¹¹³ Z dikce DŘ vyplývá, že uložení lhůty k plnění není nezbytnou náležitostí daňových rozhodnutí a její absence proto nemůže vést k jejich materiální nevykonatelnosti.

3.6. Jiná vykonatelná rozhodnutí, schválené smíry a listiny, jejichž výkon zákon připouští

Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, na základě OSŘ i EŘ lze vykonávat také rozhodnutí, smíry či listiny, které sice nelze zahrnout do některé z výslovně upravených kategorií exekučních titulů, avšak jejichž výkon zákon připouští. S ohledem na množství odlišných exekučních titulů, které lze do této kategorie zařadit, uvádím pouze přehledově některé z nich.

Typicky bývají do této kategorie řazena některá rozhodnutí vydávaná v insolvenčním řízení. EŘ pak v rámci § 40 odst. 1 písm. f) EŘ prostřednictvím poznámky pod čarou výslovně odkazuje na § 12 KV, který upravuje možnost soudu vydávat rozhodnutí týkající se průběhu konkursu při své dohlédací činnosti. V této souvislosti lze však souhlasit s názorem Kasíkové, že tato rozhodnutí by měla být spíše považována za rozhodnutí ve smyslu § 40 odst. 1 písm. a) EŘ, neboť toto ustanovení zahrnuje soudní rozhodnutí vydávaná ve všech odvětvích práva, s výjimkou rozhodnutí v trestních věcech. Obdobně je třeba pohlížet na rozhodnutí insolvenčního soudu vydávaná na základě § 88 an. InsZ.¹¹⁴ Z mého pohledu by pak v rámci OSŘ bylo možno tyto tituly podřadit pod § 251 OSŘ, neboť, jak již bylo uvedeno výše, toto ustanovení umožňuje výkon civilních rozhodnutí a insolvenční právo představuje součást civilního práva procesního v širším slova smyslu.

---

¹¹² Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. prosince 1972, sp. zn. 6 Co 737/72

¹¹³ Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

¹¹⁴ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ a kol.: *Exekuční řád...*, s. 234-261

Za exekuční titul související s insolvenčním řízením, který již lze do této kategorie podřadit, je možno považovat seznam přihlášek věřitelů ve vztahu k pohledávkám, které nebyly popřeny ve smyslu § 45 odst. 2 a § 63 odst. 4 KV. Tento seznam má podle závěrů soudní judikatury povahu veřejné listiny. Za exekuční titul naopak není považováno rozvrhové usnesení.¹¹⁵ Povahu exekučního titulu pak má i upravený seznam věřitelů ve smyslu § 312 odst. 4 InsZ. Exekučním titulem pak může být rovněž reorganizační plán, pokud je na jeho základě vymáhána pohledávka stanovená tímto plánem. Pokud taková pohledávka byla popřena, lze exekuci nebo výkon rozhodnutí vést pouze na základě právní moci rozhodnutí insolvenčního soudu o jejím zjištění (§ 360 InsZ).¹¹⁶

Kasíková do této kategorie dále zařazuje rozhodnutí Ústavního soudu, kterými bylo rozhodnuto o nákladech řízení účastníků, o předběžném opatření či o povinnosti nahradit náklady zastoupení. Tyto tituly nezahrnuje pod § 40 odst. 1 písm. a) EŘ z toho důvodu, že Ústavní soud nelze považovat za součást řádné soudní soustavy.¹¹⁷ Jak jsem však uváděla ve vztahu k insolvenčním exekučním titulům, nedomnívám se, že toto ustanovení omezuje, kterým soudem či v jaké oblasti práva by rozhodnutí muselo být vydáno. Podřazení těchto titulů pod § 40 odst. 1 písm. a) EŘ proto z mého pohledu není vyloučeno. V rámci OSŘ bych však tyto tituly podřadila pod § 274 odst. 1 písm. h) OSŘ, neboť, jak již bylo několikrát uvedeno, § 251 OSŘ umožňuje především výkon civilních rozhodnutí a až § 274 OSŘ tuto možnost rozšiřuje i na jiné tituly.

Rovněž bývají do této kategorie řazeny i tzv. cizozemské exekuční tituly. Jejich vymezení a základní podmínky pro jejich výkon lze spatřovat zejména v § 14 ZMPS, podle nějž: *„rozhodnutí soudů cizího státu a rozhodnutí úřadů cizího státu o právech a povinnostech, o kterých by podle jejich soukromoprávní povahy rozhodovaly v České republice soudy, stejně jako cizí soudní smíry a cizí notářské a jiné veřejné listiny v těchto věcech (dále jen „cizí rozhodnutí“) mají v České republice účinnost, jestliže nabyla podle potvrzení příslušného cizího orgánu právní moci a byla-li uznána českými orgány veřejné moci.“* Podle § 120 ZMPS pak platí, že: *„Rozhodčí nálezy vydané v cizím státě budou v České republice uznány a vykonány jako české rozhodčí nálezy, je-li zaručena vzájemnost. Vzájemnost se považuje za zaručenou také v případě, že cizí stát prohlašuje všeobecně cizí rozhodčí nálezy za vykonatelné za podmínky vzájemnosti.“*

---

¹¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2001, sp. zn. 29 Cdo 2780/2000

¹¹⁶ LEVÝ, Jiří. In SVOBODA a kol.: *Občanský soudní řád...*, s. 1135-1138

¹¹⁷ KASÍKOVÁ, Martina. In KASÍKOVÁ a kol.: *Exekuční řád...*, s. 234-261

Výkon cizozemských titulů je však regulován širokou řadou nařízení EU nebo mezinárodních smluv, která požívají aplikační přednosti před ZMPS (§ 2 ZMPS). Bližší rozbor všech těchto pramenů zcela přesahuje rámec této práce. Pouze přehledově lze z nařízení EU uvést zejména nařízení Brusel I (pro řízení zahájena po 10. 1. 2015 pak nařízení Brusel I bis), upravující rozhodování v občanských a obchodních věcech, nařízení o dědictví, nařízení o výživném, nařízení o EET, nařízení o EPR či nařízení o EŘDN. Z mezinárodních úmluv lze zmínit například Úmluvu o civilním letectví, Newyorskou úmluvu o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů, Úmluvu o přepravní smlouvě v mezinárodní silniční nákladní dopravě či Úmluvu o mezinárodní železniční přepravě.¹¹⁸ Všechny cizozemské tituly lze vykonat na základě OSŘ, exekuce na základě EŘ však může být vedena pouze k takovým rozhodnutím, u nichž bylo vydáno prohlášení o vykonatelnosti na základě přímo použitelného předpisu EU nebo mezinárodní smlouvy nebo bylo rozhodnuto o jejich uznání (§ 37 odst. 2 EŘ). Lze však souhlasit s názory prezentovanými v odborné literatuře, že stejně jako na rozhodnutí, u nichž bylo vydáno prohlášení o vykonatelnosti, je nutno hledět i na rozhodnutí, která jsou na základě příslušné právní úpravy považována za automaticky vykonatelná, tedy taková, u nichž se prohlášení o vykonatelnosti nevyžaduje.¹¹⁹

Konečně lze do této kategorie zařadit exekutorské zápisy se svolením k vykonatelnosti, jejichž výkon byl dříve výslovně umožněn v rámci jednoho ustanovení společně s notářskými zápisy se svolením k vykonatelnosti, avšak následně došlo k jejich vynětí z tohoto ustanovení, neboť možnost jejich sepisování byla ke dni 1. 1. 2013 zrušena. Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, v rámci OSŘ pak do této kategorie spadají rozhodčí nálezy.¹²⁰

---

¹¹⁸ JIRMANOVÁ, Miroslava. In KASÍKOVÁ a kol.: *Exekuční řád...*, s. 219-225

¹¹⁹ BŘICHÁČEK, Tomáš. In BŘÍZA, Petr a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 127

¹²⁰ LEVÝ, Jiří. In SVOBODA a kol.: *Občanský soudní řád...*, s. 1135-1138

Závěr

Hlavním cílem této diplomové práce byl rozbor nejzásadnějších problémů, které jsou s výkonem exekučních titulů spojeny a zhodnocení jejich důsledků pro praxi. Vedlejším cílem pak byl rozbor výčtu exekučních titulů v OSŘ a EŘ.

Nejprve jsem se zabývala tím, jaké předpoklady musejí exekuční tituly splňovat, aby mohly být podkladem pro vedení exekuce. Stěžejní náležitostí exekučních titulů je jejich vykonatelnost, na kterou lze pohlížet z formálního a materiálního hlediska. Formální vykonatelnost je regulována právními předpisy, na jejichž základě dochází k vydávání jednotlivých kategorií exekučních titulů a zpravidla je vázána na uplynutí lhůty k plnění. Některé právní úpravy však její uložení nevyžadují. V takovém případě nemůže její absence vést k nevykonatelnosti daného exekučního titulu.

Materiální vykonatelnost zahrnuje několik předpokladů. Ve vztahu ke specifikaci povinného a oprávněného je z mého pohledu správně dovozováno, že drobné chyby v jejich označení nezpůsobují automaticky nevykonatelnost exekučních titulů, pokud je zřejmé, komu je uložena povinnost a vůči komu ji má splnit. Přesné vymezení rozsahu a obsahu plnění se liší s ohledem na to, zda exekuční titul ukládá povinnost k peněžitému nebo nepeněžitému plnění. Problematické je zejména správné vymezení povinnosti platit úroky z prodlení a smluvní pokutu. Dnes je již nepochybné, že je možné exekučním titulem přiznat úroky z prodlení „do zaplacení“, což považuji za vhodné, neboť žalobce není nucen opakovaně žádat o jejich přiznání novými žalobami a zvyšovat tak soudní zátěž. Soudní judikatura však nepřipouští, aby tímto způsobem byla formulována povinnost zaplatit smluvní pokutu, což je v praxi častým důvodem její nevykonatelnosti.

Důsledkem nevykonatelnosti exekučních titulů je povinnost zamítnout exekuční návrh nebo zastavit exekuci vedenou na jejich základě. Nerespektování tohoto požadavku může mít rozměr porušení práva na spravedlivý proces nebo může být důvodem pro podání mimořádných opravných prostředků.

Ve druhé kapitole jsem se zabývala výčty exekučních titulů v OSŘ a EŘ. Po jejich srovnání jsem došla k závěru, že mezi nimi nejsou zásadní rozdíly. Jedna z odlišností mezi těmito výčty spočívá v tom, že na základě OSŘ nelze vykonávat tituly, které lze vykonat ve správním či daňovém řízení. Jelikož jsou správní a daňové orgány oprávněny vést exekuci samy, považuji takový stav za správný, neboť se mi jeví nelogické, aby bylo možno vymáhat jednu povinnost v rámci třech řízení. Druhou odlišností pak je, že výkon exekučních titulů uvedených v § 37 odst. 2 písm. b) EŘ je z důvodu jejich specifčnosti svěřen pouze soudu. Co se týká povahy

těchto výčtů, u obou lze nepochybně dospět k závěru, že se jedná o výčty demonstrativní. To považuji pro praxi za velice praktické, a to z toho důvodu, že není nutné je neustále novelizovat nebo do nich zahrnovat veškeré tituly, jejichž výkon právní úprava připouští, což by mohlo způsobovat jejich nepřehlednost. Výčet exekučních titulů v EŘ je však aktuálnější, neboť výčet titulů v OSŘ zahrnuje i tituly, jejichž výkon v současné době již není možný a zároveň výslovně neupravuje jako samostatnou kategorii rozhodčí nálezy, jejichž výkon je v praxi častý. Výčet exekučních titulů v EŘ podle mého názoru nevyžaduje zásadní změnu nebo rozšíření.

Ve třetí kapitole jsem se věnovala jednotlivým kategoriím exekučních titulů. U soudních rozhodnutí je stěžejní posoudit, která konkrétní rozhodnutí mohou být skutečně podkladem pro vedení exekuce, a to s ohledem na jejich obsahovou stránku. U rozhodnutí orgánů veřejné moci a dalších rozhodnutí, jejichž výkon zákon připouští, jsem se pouze pokusila o demonstrativní výčet titulů, které lze do těchto kategorií zařadit.

Největší pozornost však byla v rámci třetí kapitoly věnována rozhodcím nálezům a notářským zápisům se svolením k vykonatelnosti. Zásadním problémem spojeným s výkonem rozhodčích nálezů je netransparentní volba rozhodce. Soudní praxe považuje rozhodčí doložky, na jejichž základě má být rozhodce určen ze seznamu vedeného právnickou osobou, která není stálým rozhodcím soudem zřízeným na základě zákona, za absolutně neplatné, což vede k nevykonatelnosti takových rozhodčích nálezů. S tímto přístupem se zcela neztotožňuji. Podle mého názoru by mělo být v každém případě zkoumáno, zda spor skutečně rozhodnul rozhodce, u nějž lze pochybovat o jeho nezávislosti a nestrannosti, zda se jedná o spotřebitelský vztah nebo vztah mezi podnikateli nebo zda strany volbu rozhodce učinily po vzájemné dohodě, vědomy si důsledků. K tomuto posouzení však může dojít až ve fázi rozhodování o návrhu na zastavení exekuce, které je spojeno s dokazováním. Nepovažuji proto za správné, že v praxi v těchto případech dochází k zamítání exekučních návrhů.

U notářských zápisů soudní praxe řešila zejména možnost obrany proti nim, pokud jejich obsah není v souladu s hmotným právem. V této souvislosti je podle mého názoru správně dovozováno, že taková okolnost je důvodem pro zastavení exekuce na jejich základě. Specifický charakter této kategorie exekučních titulů podle mého názoru odůvodňuje možnost jejich přezkumu z věcné stránky, neboť před zahájením exekuce na jejich základě není tato okolnost žádným orgánem zkoumána. Nepovažuji však za správné, že soudní judikatura připouští, aby k tomuto zastavení mohlo dojít i po vymožení uložené povinnosti, neboť je takto oprávněný stavěn do velice nejisté pozice. Rovněž je někdy kladen až příliš přísný přístup na dodržení formálních požadavků notářských zápisů.

Je zřejmé, že problémy spojené s výkonem exekučních titulů nejsou ani tak důsledkem nedostatků v právní úpravě, ale spíše odrazem přístupu soudní judikatury. Ačkoliv je v rámci vykonávacího i exekučního řízení nepochybně nutno dodržovat určité požadavky, tato řízení by měla zejména oprávněnému usnadnit vymáhání povinností uložených v exekučním titulu, které povinný odmítá plnit dobrovolně. Je proto nutno neposuzovat vykonatelnost exekučních titulů až příliš formalistickým způsobem a vždy zkoumat, zda je exekuční titul stížen takovou vadou, která vylučuje jako výkon.

Seznam použitých zdrojů

1. Monografie a komentářová literatura

BĚLOHLÁVEK, Alexander J. *Zákon o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1776 s.

BÍLEK, Petr a kol. *Notářský řád. Komentář*. 5. vydání. Praha: C. H. Beck, 2018, 922 s.

BŘÍZA, Petr a kol. *Zákon o mezinárodním právu soukromém. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2014, 767 s.

DAVID, Ludvík a kol. *Občanský soudní řád. Komentář. II. díl*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2009. 948 s.

DRÁPAL, Ljubomír, BUREŠ, Jaroslav a kol. *Občanský soudní řád II. § 201 až 376. Komentář*. Praha: C. H. Beck, 2009. 1776 s.

HLAVSA, Petr, DÁVID, Radovan, KOJAN, Michal. *Exekuční řád a zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí. Poznámkové vydání s judikaturou*. Praha: Leges, 2013, 256 s.

JIRSA, Jaromír a kol. *Občanské soudní řízení (soudcovský komentář). Kniha V. § 251-376 občanského soudního řádu*. 3. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2019. 632 s.

KASÍKOVÁ, Martina a kol. *Exekuční řád. Komentář*. 4. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 1167 s.

LAVICKÝ, Petr a kol. *Občanský soudní řád (§ 251 až 376), Exekuční řád (§ 28 až 151). Exekuční právo. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, a. s., 2015. 556 s.

SCHELLEOVÁ, Ilona a kol. *Exekuční řízení*. Praha: Eurolex Bohemia, s. r. o., 2005. 272 s.

SVOBODA, Karel a kol. *Občanský soudní řád. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2017. 1627 s.

ŠÍNOVÁ, Renáta, KOVÁŘOVÁ KOCHOVÁ, Ingrid a kol. *Civilní proces. Řízení exekuční, insolvenční a podle části páté OSŘ*. Praha: C. H. Beck, 2015. 359 s.

TRIPES, Antonín. *Exekuce v soudní praxi*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2006. 857 s.

2. Odborné články

HÖNIG, Ondřej. Notářský zápis se svolením k vykonatelnosti jako exekuční titul. *Komorní listy*, 2018, č. 4, s. 22

KORBEL, František, PRUDÍKOVÁ, DANA. Velké změny exekučního práva od 1. ledna 2013. *Právní rozhledy*, 2013, č. 1, s. 1

PAŘÍZEK, Igor. Postup věřitele po zrušení rozhodčího nálezů pro neplatnou rozhodčí doložku. *Právní rozhledy*, 2014, č. 20, s. 715

ŘEZNÍČEK, David. Vykonatelnost a výkon rozhodčích nálezů. *Bulletin advokacie*, 2018, č. 9, s. 43

SVOBODA, Karel. Exekuce na základě notářského zápisu se svolením k vykonatelnosti. *Právní rozhledy*, 2018, č. 6, s. 206

WINTEROVÁ, Alena a kol. Věcný záměr civilního řádu soudního. *Právní rozhledy*, 2017, č. 23-24, s. 801

3. Soudní rozhodnutí

Ústavní soud

Nález Ústavního soudu ze dne 14. května 1997, sp. zn. IV. ÚS 68/97

Nález Ústavního soudu ze dne 3. dubna 2012, sp. zn. IV. ÚS 2735/11

Nález Ústavního soudu ze dne 27. září 2012, sp. zn. III. ÚS 1624/12

Nález Ústavního soudu ze dne 23. října 2014, sp. zn. III. ÚS 3347/12

Nález Ústavního soudu ze dne 31. května 2016, sp. zn. II. ÚS 3316/15

Nález Ústavního soudu ze dne 1. listopadu 2016, sp. zn. III. ÚS 1320/16

Usnesení Ústavního soudu ČSFR ze dne 9. června 1992, sp. zn. I. ÚS 191/92

Usnesení Ústavního soudu ze dne 25. října 2016, sp. zn. IV. ÚS 2524/16

Nejvyšší soud

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30. dubna 1976, sp. zn. 4 Cz 34/76

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. října 2000, sp. zn. 21 Cdo 267/2000

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. listopadu 2013, sp. zn. 23 Cdo 1112/2013

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. září 2014, sp. zn. 33 Cdo 1616/2014

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 21. ledna 2015, sp. zn. 33 Cdo 68/2014

Usnesení presidia Nejvyššího soudu ze dne 23. listopadu 1967, sp. zn. Prz 36/67
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. října 1998, sp. zn. 21 Cdo 857/98
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. dubna 1999, sp. zn. 21 Cdo 2020/98
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. srpna 2001, sp. zn. 20 Cdo 1020/99
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. října 2001, sp. zn. 21 Cdo 1012/2000
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. listopadu 2001, sp. zn. 29 Cdo 2780/2000
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. července 2002, sp. zn. 20 Cdo 134/2002
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. listopadu 2002, sp. zn. 20 Cdo 533/2002
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. ledna 2003, sp. zn. 20 Cdo 699/2002
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. března 2004, sp. zn. 20 Cdo 12/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. června 2004, sp. zn. 20 Cdo 965/2003
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. ledna 2005, sp. zn. 20 Cdo 207/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. ledna 2005, sp. zn. 20 Cdo 498/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. března 2005, sp. zn. 20 Cdo 2737/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. dubna 2005, sp. zn. 20 Cdo 876/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. května 2005, sp. zn. 20 Cdo 1257/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. června 2005, sp. zn. 20 Cdo 1587/2004
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. března 2007, sp. zn. 20 Cdo 1151/2006
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. října 2008, sp. zn. 20 Cdo 477/2007
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. října 2008, sp. zn. 20 Cdo 2857/2006
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. června 2010, sp. zn. 23 Cdo 5280/2009
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. srpna 2010, sp. zn. 20 Cdo 3284/2008
Usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2011, sp. zn. 31 Cdo 1945/2010
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2011, sp. zn. 33 Cdo 2659/2009
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. září 2012, sp. zn. 20 Cdo 3798/2011
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. září 2012, sp. zn. 20 Cdo 2386/2012
Usnesení velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 10. července 2013, sp. zn. 31 Cdo 958/2012
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27. srpna 2013, sp. zn. 20 Cdo 999/2013
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. března 2014, sp. zn. 21 Cdo 174/2014
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. března 2014, sp. zn. 21 Cdo 3266/2013
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. května 2014, sp. zn. 21 Cdo 402/2014
Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. ledna 2015, sp. zn. 23 Cdo 3085/2014

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. dubna 2015, sp. zn. 26 Cdo 3662/2014

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. září 2015, sp. zn. 23 Cdo 4460/2014

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 9. října 2015, sp. zn. 21 Cdo 369/2015

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. dubna 2016, sp. zn. 23 Cdo 1168/2015

Zpráva o poznatcích z řízení o výkonu rozhodnutí vyklizením bytu, projednané a schválené občanskoprávním kolegiem Nejvyššího soudu České socialistické republiky dne 30. prosince 1983, sp. zn. Cpj 40/83

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 19. dubna 2006, sp. zn. Cpjn 202/2005

Stanovisko Nejvyššího soudu ze dne 15. února 2006, sp. zn. Cpjn 200/2005

Ostatní soudy

Usnesení Okresního soudu v Chebu ze dne 20. října 1977, sp. zn. E 3769/77

Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 17. června 1998, sp. zn. 44 Co 249/98

Usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. prosince 1972, sp. zn. 6 Co 737/72

4. Právní předpisy

Zákony

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a o výkonu rozhodčích nálezů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů

Nařízení vlády

Nařízení vlády č. 87/2005 Sb., kterým se stanoví orgán opatřující doložkou vykonatelnosti rozhodnutí orgánů Evropských společenství

Nařízení vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky, určuje odměna likvidátora, likvidačního správce a člena orgánu právnické osoby jmenovaného soudem a upravují některé otázky Obchodního věstníku, veřejných rejstříků právnických a fyzických osob a evidence svěřenských fondů a evidence údajů o skutečných majitelích

5. Důvodové zprávy

Důvodová zpráva k zákonu č. 519/1991, kterým se mění a doplňuje občanský soudní řád a notářský řád

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 120/2001 Sb. o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů č. 120/2001 Sb.

6. Internetové zdroje

EXEKUTORSKÁ KOMORA ČR. *Statistiky exekucí za rok 2019: Klesl počet exekucí i povinných* [online]. Ekcr.cz, 5. března 2020 [cit. 20. dubna 2020]. Dostupné na <<https://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/2697-statistiky-exekuci-za-rok-2019-klesl-pocet-exekuci-i-povinnych?w=>>>.

Abstrakt

Tato diplomová práce s názvem „Exekuční tituly jako věcný předpoklad exekuce“ se zabývá exekučními tituly, na jejichž základě lze podle současné právní úpravy vést civilní exekuci/výkon rozhodnutí. V soudní praxi vznikají problematické otázky při výkonu některých exekučních titulů, zejména rozhodčích nálezů a notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti. Hlavním cílem této práce je rozbor těchto problematických otázek a zhodnocení jejich důsledků pro praxi. V první kapitole se věnuji teoretickému vymezení exekučních titulů, náležitostem jejich formální a materiální vykonatelnosti a následkům, které nastávají, pokud tyto náležitosti nejsou naplněny. Druhá kapitola se zabývá povahou výčtů exekučních titulů v OSŘ a EŘ a jejich srovnání. Zároveň je zkoumána jejich aktuálnost a vhodnost jejich rozšíření či změny. Stěžejní kapitolou je kapitola třetí, v níž se zabývám problematickými aspekty jednotlivých exekučních titulů. Největší pozornost je přitom věnována právě rozhodčím nálezům a notářským zápisům se svolením k vykonatelnosti.

Abstract

This diploma thesis entitled "Power of Distraintment as a Factual Precondition for Execution" deals with power of distraintment, on the basis of which it is, according to the current legislation, possible to conduct a civil execution/enforcement of a decision. In judicial practice, problematic issues arise in the execution of certain powers of distraintment, in particular arbitration awards, and notarial acts with the authorization of enforceability. The main goal of this text is to analyze these problematic issues and subsequently evaluate their consequences for practice. In the first chapter, I focus on the theoretical definition of powers of distraintment, the requisites of their formal and material enforceability, and the consequences that occur if these requirements are not met. The second chapter deals with the nature of the enumeration of powers of distraintment in the Code of Civil Procedure and the Enforcement Code and their comparison. Their topicality and the appropriateness of their extension or change are also examined. The mainstay of the thesis is the third chapter, in which I consider certain problematic aspects of individual powers of distraintment. The greatest attention is paid particularly to arbitration awards and notarial acts with the authorization of enforceability.

Klíčová slova

Exekuční titul, exekuce, exekuční řízení, výkon rozhodnutí, formální vykonatelnost, materiální vykonatelnost, lhůta k plnění, soudní rozhodnutí, notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, rozhodčí nález, správní rozhodnutí, cizí rozhodnutí

Key words

Power of distraintment, execution, enforcement proceedings, enforcement of decisions, formal enforceability, material enforceability, the limit for compliance, judicial order, notarial act with the authorization of enforceability, arbitration award, administrative order, foreign judgement.